

Slivniški pogledi

| maj 2024 | letnik 10 | številka 107 |

3 Uvodnik

4 Intervju

David Kavčič

7 Iz občinske hiše

10 Modre strani

12 Aktualno

14 Gospodarstvo

17 Utrip

18 Dogaja se

21 Leto generala Rudolfa Maistra

22 Notranjska, obujena in dragocena

26 Dediščina

28 Kultura in kulturniki

31 Ljudje med nami

Martin Košir

32 Mladi mladim

34 Šport

38 Ideja za izlet

39 Notranjski park

40 Obveščamo

42 Razgibajmo možgane

43 Komunala

44 Napovednik

Notranjska

Google Play

App Store

Naloži brezplačno aplikacijo Občina Cerklje ob Gori in bodi obveščen o dogajanju!

Prejeto iz App Store

NAVOLIJOV Google Play

Slivniški pogledi – glasilo občine Cerklje ob Gori

Izdaja: Občina Cerklje ob Gori, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerklje ob Gori.

Fotografija na naslovnici: Doma je najlepše, fotograf: Ljubo Vukelič

Izid: vsak mesec, na začetku meseca. Brezplačno ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini Cerklje ob Gori.

Cena: 2,78 evra za izvod s poštnino za naročnike izven občine Cerklje ob Gori. Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Cerklje ob Gori in prihodkov oglaševanja.

Odgovorna urednica: Maruša Opeka

Uredniški odbor: Marija Hribar, Gregor Mišič, Maruša Mele Pavlin, Polona Otoničar Pajk, Sabina Popek Simšič

Urednik fotografije: Ljubo Vukelič

Lektoriranje: Polona Otoničar Pajk

Oblikovanje: Avra AS, d. o. o.

Tisk: Para tiskarna, d. o. o.

Naklada: 4260 izvodov

ISSN: 2386-0197

Naslov uredništva:

Slivniški pogledi
Cesta 4. maja 53
1380 Cerklje ob Gori

E-naslov:

urednistvo@slivniskipogledi.si

Facebook: Slivniški pogledi

2024

LETO GENERALA
RUDOLFA
MAISTRA

O izletu v bližino

© Ljubo Vukelič

Iz mladosti se spominjam, da sta mi bili mesti stara Gorica in Trst kljub meji in sitnim carinikom enako blizu kot Ljubljana. Še v času stare Avstrije je Ivan Tavčar zapisal, da je »Ljubljana srce Slovenije, Trst pa so njena pljuča«. Mesti sta se dopolnjevali. Zaradi nabave rezervnih delov za kmetijstvo, pa tudi oblačil, plošč in še česa, smo v sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja večkrat

letno prečkali italijansko mejo, največkrat v stari Gorici. Morda so mi Trst, tržaške ceste, hribi ... blizu zaradi zgodb o prednikih iz časa stare Avstrije, ki so s konji furali les v Trst, pa še o čem, kar je že zdavnaj pozabljeno. Predstavljam si, kako so bile besede, ki jih je naš furman glasno izgovarjal, klene, sočne, kako je pokal bič po tržaških ulicah, kako so konji, vajeni vsega, vlekli voz. Staro Gorico sem dojemala kot red, Trst kot mešanico vsega, kozmopolitansko, tudi kot nevarno mesto s pristaniščem, mesto prehoda na druge celine.

Zdaj, ko smo breme čezmejnega potrošništva vrgli čez ramo, si ob obisku lahko končno v miru ogledamo obe mesti. Večstoletno skupno zgodovino smo prebivalci iz notranjosti Slovenije kar nekako pozabili, vendar je ne bi smeli. Kje lahko slišimo, preberemo slovensko besedo v Trstu? Če se do Opčin pripelješ z avtom in nadaljuješ z avtobusom, je morda prvi stik s slovenščino avtomat, na katerem kupiš vozovnico. Navodila so v štirih jezikih, na zadnjem mestu tudi v slovenskem. Na avtobusu, ki je tistega navadnega aprilskega dne peljal z Opčin v Trst, so bili tudi učenci ene izmed šol. Lepo so ponavljali snov, dneve v tednu najprej v italijanščini, nato v slovenščini. Ko je eden izmed dečkov začel govoriti v italijanskem jeziku, mu je učiteljica prijazno rekla: »Prosim, v slovenščini.« In so govorili slovensko. Po izstopu z avtobusa sem na tržaških ulicah slišala slovenski jezik samo še od obiskovalcev iz Slovenije in v slovenskih ustanovah.

Kako je Notranjska povezana s Trstom? Najprej z jezikom. Na materialne dokaze povezav Trsta s Cerknico lahko hitro

naletimo, če le hočemo. Nekaj jih lahko namečemo po stoletjih. Recimo, eden izmed sklepnikov iz 16. stoletja, ki krasijo obok v cerkniški cerkvi Marijinega rojstva, je posvečen tržaškemu škofu, humanistu, Trubarjevemu podporniku, Petru Bonomu. S konca 17. stoletja so presenetljiva slovenska plemiška pisma, ki so ovrgla domnevo, da si plemiči med seboj niso dopisovali v slovenskem jeziku – med seboj sta si jih izmenjevali grofica Ester Maksimiliana Coraduzzi iz Koče vasi pri Starem trgu in njena hči Maria Isabella Marenzi, ki se je poročila v Trst. Franc Anton Steinberg je v knjigi iz leta 1758 zapisal, da so ribe iz Cerkniškega jezera prodajali tudi v Trstu. V Gerbičevi zapuščini je plakat iz leta 1880, ki naznanja velik koncert v Trstu, na katerem sta pela cerkniški tenorist Fran Gerbič in njegova žena, sopranistka Milka Gerbič. Koncert za lačne v Trstu in okolici, Istri in na Goriškem sta organizirali Edinost in tržaška slovanska čitalnica, prva slovanska čitalnica v avstrijskem cesarstvu. Pa jambor z Rakitne, ki so ga po naročilu Henrika Jazbeca, slavnega slovenskega ladjarja v Trstu, rakiški furmani pripeljali v tržaško ladjedelnico Svetega Marka. Razstava akademskega slikarja Veljka Tomana o tem dogodku je bila nedavno tega v cerkniški knjižnici. Cerkničan, pesnik Jože Udovič, je v Trst pogosto zahajal, največkrat po knjige, ali pa se je z avtom kar tako zapeljal iz Pirana »domov preko Trsta«.

Danes imamo v Trstu več slovenskih institucij: Narodno in študijsko knjižnico, Tržaško knjižno središče, Slovensko gledališče, Narodni dom, ki je – če mislimo na slovensko kulturo – skorajda prazen, v njem je mladinski oddelek Narodne in študijske knjižnice ... To, da je v Narodnem domu – simbolu trdnosti in uspešnosti Slovencev – pred požigom tržaških fašistov julija 1920 delovalo 33 kulturnih organizacij, društev, ustanov, da so tu potekali predstave slovenskega gledališča, koncerti Glasbene matice, da so bili v njem Tržaška posojilnica in hranilnica, hotel, kavarna, restavracija, tiskarna društva Edinost, odvetniška pisarna ..., je le še spomin. Po požigu ni bilo moči, le še krhkost, ruševine.

Pogrešam notranjskega furmana, ki je po tržaških ulicah kričal po slovensko, da so ga vsi slišali, verjetno je tudi na ves glas pel in klel. Danes tu kriči slovenska tišina. Prišla so in bodo druga ljudstva ...

Marija Hribar

David Kavčič

David Kavčič je lani nastopil štiriletni mandat predsednika Notranjskega domoljubnega društva general Maister Unec. Vlada je leto 2024 razglasila za leto generala Rudolfa Maistra, saj zaznamujemo 150. obletnico rojstva in 90. obletnico smrti generala in pesnika Rudolfa Maistra – Vojanova. To mu prinaša veliko dela, a širiti domoljubje in z dejavnostjo v društvih dajati družbi, kar zna in zmore, mu je v veselje.

Gospod Kavčič, kaj vam osebno pomeni Rudolf Maister?

Zelo veliko, pa ne zato, ker sem predsednik društva. Tega si nisem niti predstavljal. V Maistrovi hiši sem živel 25 let, v njej sem preživel otroštvo in mladost. Osebno sem poznal sinova generala Maistra, Boruta in Hrvoja. Oba gospoda smo zelo spoštovali, sploh Hrvoja. Ko je hodil iz Pariza, smo otroci začudeno gledali, ker je prišel z avtom žabo. Moj oče je za Štacnarjem, tistim, ki je pisal kroniko, prevzel nalogo njihovega oskrbnika. Zdaj se dobro poznavam z njegovim vnukom Borutom.

Zdajšnja hiša ni več prvotna, le zgrajena je po njenem zgledu.

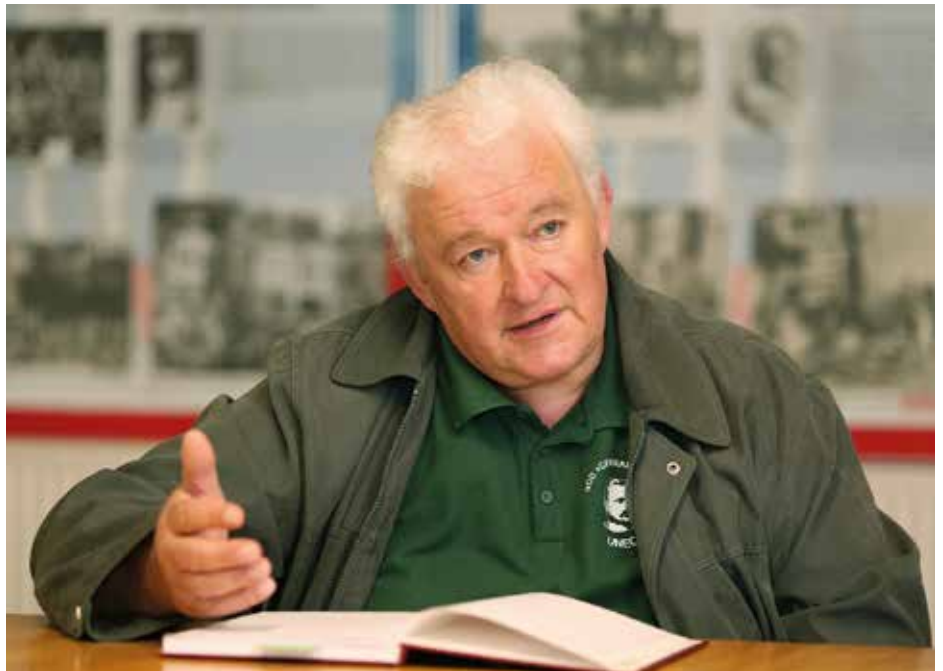
Mi smo živeli še v pravi Maistrovi hiši, podrli so jo leta 1989. V hiši sta bili dve sobi polni razpadajočega pohištva, spomnim se tudi lajne in predvsem knjižnice. To ni bila Maistrova knjižnica, podedoval jo je po teti Matildi Šebenikarjevi. Krasna knjižnica je bila, vsa v vitrinah, v njej so bile tudi knjige v nemščini in francoščini. Šebenikarjevi so bili razgledana družina. Leseni, lakirani podi so bili po hiši, dve sobi sta bili poslikani z ornamentami. Vsaka soba je imela krasno lončeno peč, visoko do stropa. V celi hiši sta bili pa samo dve pipi. Štirna je bila za hišo, ne spomnim se, da bi jo uporabljali, ob njej pa velika kamnita miza iz enega kosa kamna, kasneje so jo Maistrovi odpeljali.

Znamenitega vrta pa ni bilo več?

Ne. Park je bil pred in za hišo, ampak so ga že po vojni pozidali.

Sta bila Maistrova sinova navezana na Unec?

Veliko sta vedela o Uncu. Sem sta rada prišla, ne samo po najemnino od hiše. Sploh mlajši sin Borut je bil veliko tukaj,

David Kavčič meni, da domoljubje z roko v roki hoši s spoštovanjem.

ker je hodil v Loško dolino. Njegovo podjetje je zidalo Kovinoplastiko. Tudi njuni predniki so pokopani tukaj, mama Franja ter obe teti, Matilda Šebenikar in Jožefa Tomšič.

» Nekateri se premalo zavedajo tega, da smo nekaj dobili od družbe.«

Maister je bil najprej odrinjen, nato pozabljen, na Uncu pa ne?

Ne, na Uncu pa ne. Res je imel naziv generala, ampak Unčani so ga spoštovali tudi kot človeka. Bil je preprost, zanimal se je za kmete in kako živijo. O tem piše Štacnar, našli smo tudi zapise, kako se je od njega poslavljala pisatelj iz Ivanjega sela, njegov soborec Ivan Matičič. Opisano je, s kakšno travmo so se od njega poslavljali Unčani, krsto so nesli gasilci z žuljavimi rokami, žene so jokale. Zelo so ga spoštovali. V cerkvi je bila do zadnje obnove še Maistrova klop, takrat

jo je odkupilo Društvo Lovrenc. Bila je v prvi vrsti, še pred njim so jo uporabljale njegova mama in teti.

Se res eni gmajni še reče Maistrova gmajna?

Še vedno se v pogovoru omenja Maistrova gmajna, pa tudi Maistrov vrt za hišo, Maistrov gozd pa bolj poredko.

Generalov kip ste unški gasilci na Uncu postavili že leta 1995.

Generalov spomenik na Uncu smo postavili že leta 1995, je delo kiparja Nikolaja Pirnata oziroma odlitek njegovega kipa. Po osamosvojitvi Slovenije je prišla denacionalizacija in Maistrovi so dobili vrnjeno posest. Na tem prostoru pa je že stal nov gasilski dom. Maistrovi dediči so to parcelo z gasilskim domom brez enega samega centa velikodušno podarili gasilskemu društvu Unec in s tem tudi vaščanom Unca. Že leta

1995 smo takratni gasilci v zahvalo in trajen spomin na tako velikega človeka, domoljuba, častnega občana takratne občine Rakek, pristopili k postavitvi doprsnega kipa generalu Rudolfu Maistru pred samim gasilskim domom. Za to sem si tudi sam veliko prizadeval. Bili smo mnenja, da bo Maistrova hiša, kot smo jo že od nekdaj poimenovali in se še danes tako imenuje, večkrat v prihodnosti menjala lastnike in bi utegnil biti spomenik komu v napoto. Sprejeli smo sklep, da se spomenik postavi na to mesto, kjer danes stoji, v prepričanju, da unški gasilci ostajamo zavezani ohranjanju spomina na našega generala in širimo vrednote, ki so krasile Maistra.

Ste še gasilec?

Še. V upravnem odboru sem. Vztrajam prav zato, da našo mladino malo spodbudim za urejanje dvorane, kjer imamo razstavo o generalu Maistru, za spomenik je tudi treba skrbeti in urejati okolico. To dediščino je treba spoštovati.

Vas zanima zgodovina, kajne?

Kamor se obrneš, je ena sama zgodovina! Pred leti sem bil cerkveni ključar. Že pri obnovi farovža se je zgodovina kar odkrivala. Seveda, ko nekaj najdeš, odkrivaš naprej, kdo je kaj delal, zakaj in s kom se je ukvarjal. Moji rod izvira iz Rovt po mami in Zavrataca po očetu, o zgodovini Unca mi je pripovedovala pokojna tašča. Umrla je stara 96 let in je imela izjemen spomin.

Ste še ključar?

Ne, ne. Bi bilo preveč vsega: Maistrovo društvo, gasilci, pri vojnih veteranih sem, pri upokojencih v upravnem odboru ...

To je pa kar precej!

Nekateri se premalo zavedajo tega, da smo nekaj dobili od družbe, pravim vsem, tudi mojima sinovoma, da smo ji zato nekaj dolžni dati. Kaj in koliko, pa je odvisno od vsakega posameznika. Nekateri zmorejo eno, drugi drugo.

Od kdaj ste predsednik Notranjskega domoljubnega društva general Maister Unec?

Predsednik sem od lanskega leta, prej sem bil štiri leta podpredsednik. Člani so rekli, da je dobro, da društvo vodi domačin, saj je drugače pri stvari, s srcem. Člane, okoli 65 nas je, imamo od Loške doline do Postojne. Povezujemo se z Društvom Tigr, nekako smo si najbližje, naš general se je boril le nekaj let prej, preden so nastali.

» Domoljubje ne pomeni samo, da ljubiš svoj dom ... širi prijateljsko navezo v svet.«

Ste samostojno društvo?

V Sloveniji je 26 društev, ki so povezana v Zvezo društev general Maister, med njimi je tudi Notranjsko domoljubno društvo general Maister Unec. Sedanje društvo deluje že od leta 2007, pred tem pa je bilo društvo organizirano kot podružnica ljubljanskemu društvu že leta 2000.

Je njegov namen »samo« ohranjanje spomina na Rudolfa Maistra?

Ne gre za povečevanja generala Maistra. Želimo poudariti, kaj nam je zapustil. Bil je izreden domoljub in domoljubje je tisto, kar želimo razširjati med

ljudi. Tudi med otroke. Učimo jih o himni, zastavi, praporu, pesmi Slovenec sem, ki je himna našega društva. Velikokrat gre z nami Pevski zbor Dragonarji generala Maistra, njegovi člani znajo otrokom to predstaviti na humoren način. Z njimi veliko sodelujemo. Zelo popestrijo naše dogodke, njim se moramo res zahvaliti. Moram povedati, da, ko smo bili na šoli na Uncu s predsednico zveze, so otroci o tej temi veliko vedeli. Učimo jih tudi, da je treba spoštovati tako državo kot tudi njene voditelje. O predsedniku ali predsednici kot instituciji je treba govoriti spoštljivo, drugače je, če govorimo o sami osebi. To sta različni zadevi. S šolo lepo sodelujemo, pa tudi z upokojenci, gasilci in še z marsikom. Moram reči, da general Maister na nek način lepo povezuje kraj in krajevno skupnost. Zanimivo je, da, ko je bil Maister tukaj, je bil Rakek še svoja občina in še vedno je njen častni član.

Vlada Republike Slovenije je leto 2024 razglasila za leto generala Rudolfa Maistra, tako na državni ravni kot na društvenih mu je posvečenih veliko dogodkov. Verjetno je tudi notranjsko društvo zelo dejavno?

Nekaj dogodkov smo že pripravili. 5. marca smo imeli Maistrov večer z gostjo Dušico Kunaver. Njen oče je bil Maistrov borec in do zadnjega tudi

Veliko dela, ki ga prinašata funkcija in Maistrovo leto, opravlja z veseljem.

njegov osebni kurir. Gostili smo tudi 19. skupščino Zveze društev generala Maistra. Pripravili smo razstavo, ki gostuje po šolah v občini. Maistrov pohod je že za nami, 26. julija bomo obletnico smrti obeležili pred njegovo hišo. Mozaična sekcija Kulturnega društva Rak Rakek bo naredila mozaik in ga bomo namestili nanjo. Ne smemo pozabiti na Maistrov memorial, na katerem na Uncu tekmujejo gasilski pionirji in pionirke. Novembra, na dan Rudolfa Maistra, pa bomo v Kulturnem domu Cerknica gostili mladino, nekaj natečajev bomo naredili zanjo, in zaključili Maistrovo leto. No, v knjižnici na Rakeku bi radi pripravili razstavo. Franc Perko je našel že veliko dokumentov.

Domoljubje, pravite, je tisto ključno sporočilo tako Rudolfa Maistra kot društva za današnji čas.

Maistrovo leto je prilika, da vsak pri sebi razmisli: »Kako pa je z mojim razumevanjem domoljubja? Kaj nam Maister sporoča tudi danes?« Njegovi borci in tudi sam je dal del življenjske moči za našo domovino. Lahko se tudi vprašamo,

ali bi brez Maistra sploh imeli svojo domovino Slovenijo? To je zagotovo eno največjih domoljubnih dejanj! Domoljubje ne pomeni samo, da ljubiš svoj dom. Dom imamo po večini vsi radi,

ampak če spoštuješ sebe, svojo družino, svojega soseda, bo tudi sosod spoštoval svojega drugega soseda in tako širimo prijateljsko navezo v svet. Tako bi bilo manj vojn in sporov.

Generalov spomenik redkokdaj sameva.

Zdravo

izbrano iz kataloga ugodnosti

Veljavnost od 25. 4. do 10. 6. 2024
www.lekarnaljubljana.si

OMEGA 3 1000 MG

Prehransko dopolnilo z omega 3 maščobnimi kislinami, 60 mehkih kapsul. Prehransko dopolnilo ni nadomestilo za uravnoteženo in raznovrstno prehrano.

redna cena: 17,11 € | cena s Kartico zvestobe
13,69 € + 3 POPUST: **20%**

PINCETA ZA KLOPE VITRY

Pinceta za klope iz nerjavnega jekla, 1 kos.

redna cena: 12,15 € | cena s Kartico zvestobe
9,72 € + 2 POPUST: **20%**

KYO-DOPHILUS KIDS

Kulture L. gasseri, B. bifidum in B. longum, okus vanilije, 60 žvečljivih tablet

Prehransko dopolnilo ni nadomestilo za uravnoteženo in raznovrstno prehrano.

redna cena: 15,94 € | cena s Kartico zvestobe
12,75 € + 3 POPUST: **20%**

KAKAVOVO MASLO

S kokosovim oljem in vitaminom E kožo obarža in telesa mehča, neguje ter ščiti, 100 ml.

redna cena: 10,90 € | cena s Kartico zvestobe
8,72 € + 2 POPUST: **20%**

ZAŠČITA ZA STOPALA MASTER AID

Različni izdelki – zaščita za kurja očesa, distančniki za prste, zaščita za peto ... Medicinski pripomoček

s Kartico zvestobe
POPUST: 20%

LUB GEL CONTROL

Lubrikant, ki pomaga pri suhi nožnici in genitalijah, gel Aloe, 75 ml. Medicinski pripomoček

redna cena: 14,90 € | cena s Kartico zvestobe
11,92 € + 3 POPUST: **20%**

Za več informacij prelistajte katalog ugodnosti ali nas pokličite na brezplačno telefonsko številko **080 71 17!**

Cene s popustom iz ZDRAVO – kataloga ugodnosti veljajo v enotah Lekarna Ljubljana, specializiranih prodajalnih II VNA (v okviru razpoložljivega asortimana) in v Spletni Lekarni Ljubljana na www.lekarnaljubljana.si vključno ob predložitvi Kartice zvestobe Lekarne Ljubljana ter zahtevanega števila jabolk zvestobe, sicer veljajo redne cene. Slike so simbolične, popusti se ne seštevajo. Ponudba velja od 25. 4. do 10. 6. 2024 oz. do prodaje zalog.

9. redna seja cerkniškega občinskega sveta

Dnevni red 9. redne seje Občinskega sveta Občine Cerknica 11. aprila je štel štirinajst točk. Kar v štirih točkah so se svetniki seznanili z delovanjem javnih zavodov v letu 2023.

Letna poročila so predstavile direktorica Zdravstvenega doma dr. Božidarja Lavriča Cerknica **Olga Doles**, ravnateljici Osnovne šole (OŠ) »Jožeta Krajca« Rakek **mag. Anita Knez** in OŠ Notranjski odred Cerknica **Ines Ožbolt** ter direktorica Knjižnice Jožeta Udoviča Cerknica (KJUC) **Marija Hribar**, ki je bila na seji imenovana tudi za nov petletni mandat na mestu direktorice KJUC. Vezano na preteklo leto so svetniki potrdili tudi zaključni račun proračuna Občine Cerknica za leto 2023 in Poročilo o realizaciji načrta ravnanja s stvarnim premoženjem Občine Cerknica za leto 2023.

Kako bo z razvojem turizma v destinaciji Zeleni kras, kamor spada tudi občina Cerknica, v letih 2022–2027, nakazuje strategija razvoja turizma, ki jo je svetnikom predstavil vodja Regionalne destinacijske organizacije (RDO) Postojnska jama-Zeleni kras **Dejan Iskra**. Kot je povedal, strategija za prihodnje petletno obdobje postavlja prioritete na petih glavnih področjih delovanja: regijski produkti in sistemska podpora obiskovalcem; sodelovanje z deležniki v destinaciji; sistemska podpora turističnim ponudnikom; znamka Zeleni kras ter trženje in prodaja. Kot je povedal Iskra, so poskušali razmišljati, kako trajnostno povečevati število obiskovalcev. »Jasno je, da so v poletnih mesecih turistične kapacitete zasedene, zato ni smiselno delati prevelike reklame za poletne termine. Zato so vsebine grajene na obdobje pred in po sezoni,« je poudaril.

Na področju turizma so se svetniki v prvi obravnavi seznanili tudi z Odlokom o lokalni turistični vodniški službi na turističnem območju Zeleni kras, ki zajema občine Bloke,

Cerknica, Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka in Postojna, katerega cilja sta, da bi bili v vseh občinah destinacije Zeleni kras enaki pogoji, obveznosti in standardi opravljanja lokalne vodniške službe ter jasna opredelitev vlog in obveznosti organizacij, pristojnih za turizem na občinski in regijski ravni.

Parkirišče na Dolenjem Jezeru je velika pridobitev tako za občane kot obiskovalce, vendar se ponavljajo težave z vandalizmom in uničevanjem parkomata. Občinska uprava je morala pred sprejetjem sklepa o uvedbi videonadzora na območju parkirišča Dolenje Jezero svetnike seznaniti še z oceno učinka v zvezi z varstvom osebnih podatkov. Z uvedbo videonadzora se bo zagotavljalo varnost in preprečevalo vandalizem, na ta način pa ščitilo javno premoženje.

Energetska in statična sanacija cerkniške knjižnice

Stavba Knjižnice Jožeta Udoviča Cerknica je bila leta 2001 celovito obnovljena, vendar brez izolacije na zunanjih stenah. Za objekt je bila leta 2014 izdelana energetska izkaznica, ki je zaznala več problematičnih elementov. Namen energetske sanacije je izboljšanje toplotne izolativnosti objekta, kar pomeni bistveno znižanje stroškov ogrevanja. Toplotne izgube se bodo zmanjšale za 35 odstotkov. Prav tako se bodo odpravili toplotni mostovi. Ni pa zanemarljivo, da se bo zagotovilo bistveno boljšo izolativnost objekta glede toplotnega sevanja tudi v poletnem času. To pomeni bistveno manjše pregrevanja objekta in s tem manjšo uporabo klimatskih naprav. V fazi izdelave PZI dokumentacije za energetska sanacija je bila izdelana tudi preverba statične in protipotresne odpornosti objekta, na podlagi katere je bila nato izdelana dokumentacija za statično sanacijo objekta, ki se bo izvedla sočasno z energetsko sanacijo.

Občina Cerknica obvešča, da bo zaradi sanacije Knjižnice Jožeta Udoviča Cerknica od 29. aprila do 31. julija 2024 spremenjen prometni režim v okolici cerkniške knjižnice. Voznike prosimo za upoštevanje spremenjene prometne signalizacije, obiskovalce knjižnice pa za previdnost. ■

Občina bogatejša za nov nasad dreves

Na pobudo družbe Coca-Cola HBC Slovenija, d. o. o., v partnerstvu s Poslovnim sistemom Mercator, d. o. o., poteka ozelenitev osončenih urbanih površin po Sloveniji, in sicer na lokacijah v okolici večjih Mercatorjevih trgovskih centrov.

Pod okriljem te pobude je bil v začetku aprila na Cesti 4. maja v Cerknici zasajen nasad kar osemindvajsetih dreves vrste ostrolistni javor. Drevesa so dobrodošel korak v smeri ozelenitve mestnega središča in bodo pripomogla k ustvarjanju sence v poletnih mesecih.

Zasaditev dreves smo pozdravili tudi na Občini Cerknica. Župan **Marko Rupar** pa je ob tem poudaril: »Veseli smo pobude podjetij Coca-Cola HBC Slovenija in Mercator, ki sta drevesa zasadili tudi v naši občini in izbrali lokacijo, kjer bo ozelenitev še posebej dobrodošla. Upam, da bo projekt spodbudil tudi lokalna podjetja, da občinam pomagajo pri ustvarjanju bolj zelenega okolja, saj bo to v času vse večjih klimatskih sprememb še pomembnejše.«

Za zasaditev sta se podjetji odločili zaradi številnih pozitivnih učinkov, ki jih prinašajo drevesa v urbanem okolju, še posebej v času, ko se srečujemo s čedalje toplejšim podnebjem. Drevesa izboljšujejo življenjske pogoje prebivalcev in obiskovalcev mest, ker čistijo onesnažen zrak, v vročih poletjih ohlajajo ozračje, nudijo senco in ohranjajo stik z naravo v urbanem okolju.

»V podjetju Coca-Cola HBC na lokalni ravni dajemo pobude in sodelujemo pri projektih, ki pomagajo ohranjati okolje. Eden takšnih primerov je tudi naša pobuda za zasaditev dreves v urbanem okolju. Zahvaljujemo se podjetju Mercator, ki je pristopilo k sodelovanju in omogočilo sajenje dreves v neposredni bližini Mercator centra v Cerknici in drugod po Sloveniji. Zahvala gre tudi Občini Cerknica, ki našo pobudo podpira. Skupaj dokazujemo moč partnerskega sodelovanja za ustvarjanje pozitivnih sprememb in dodane vrednosti za ljudi in okolje,« je povedal **Tit Borstner**, predstavnik podjetja Coca-Cola HBC Slovenija.

»Veseli smo odziva občine Cerknica, ki je podprla pobudo in pomagala, da zasadimo avtohtona listopadna drevesa, ki bodo v toplejših mesecih prispevala k prijetnejšim klimatskim razmeram na asfaltiranih parkirnih površinah. S projektom smo želeli podpreti tudi lokalno okolje, zato smo v celotno izvedbo projekta vključili lokalne partnerje,« je poudarila tudi direktorica sektorja maloprodaje v družbi Mercator, regija IV **Tanja Kališek**.

Transparent v spomin na 100 let cerkniške godbe

Zgodovina Kulturnega društva Godba Cerknica je deloma prepletena z gasilskim društvom, ustanovljenim leta 1887. Godbeni odsek gasilskega društva je začel delovati leta 1924. Prva fotografija članov godbe je iz davnega leta 1926, objavljena je tudi na spletni strani stareslike.cerknica.org. V okviru stote obletnice cerkniške godbe se bo odvila vrsta dogodkov. Občina Cerknica se je Kulturnemu društvu Godba Cerknica, ki je generator kulturnega dogajanja v lokalni skupnosti, poklonila tudi s transparentom na pročelju Kulturnega doma Cerknica. Namestitev transparenta so godbeniki v petek, 29. marca, pospremili s krajšim nastopom na ploščadi pred kulturnim domom. ■

Vozilo VGV-1 za PGD Dolenja vas

Občina Cerknica, Prostovoljno gasilsko društvo (PGD) Dolenja vas in podjetje ASPC Drobnič so v četrtek, 4. aprila, podpisali pogodbo za dobavo večnamenskega vozila VGV-1 znamke Ford Ranger. Po specifikaciji Gasilske zveze Slovenije (GZS) je osnovni modul vozila namenjen intervencijam ob poplavah, z nadgradnjami pa je primeren tudi za intervencije ob gozdnih požarih. Pogodbo, v višini dobrih 96.000 evrov, so podpisali župan **Marko Rupar**, direktor podjetja ASPC Drobnič **Tomaž Drobnič** in predsednik PGD Dolenja vas **Jernej Benčan**. Gasilcem iz Dolenje vasi bo vozilo predano do konca tega leta. PGD Dolenja vas se bo prihodnje leto prijavila tudi na razpis GZS za sofinanciranje.

Poveljnik Gasilske zveze Cerknica **Klemen Purkart** se je ob tem zahvalil županu in občinski upravi za številna vlaganja v zaščito in reševanje, kar je znak, da se Občina Cerknica zaveda številnih izzivov, ki jih prinašajo čedalje bolj nepredvidljive vremenske in okoljske razmere. ■

Zdravje v občini

Prikaz podatkov Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) Zdravje v občini 2024 je namenjen pregledu ključnih kazalnikov zdravja v občini v primerjavi s slovenskim in regionalnim povprečjem. V občini Cerknica: delež oseb, ki prejemajo zdravila zaradi povišanega krvnega tlaka, je bil nižji od slovenskega povprečja, za sladkorno bolezen pa blizu slovenskemu povprečju; bolniška odsotnost delovno aktivnih prebivalcev je trajala povprečno 21,9 dneva na leto, v Sloveniji pa 21,7 dneva; delež uporabnikov pomoči na domu je blizu slovenskemu povprečju; stopnja umrljivosti zaradi samomora je 10 na 100.000 prebivalcev, v Sloveniji pa 18; telesni fitness otrok je blizu slovenskemu povprečju; delež prometnih nezgod z alkoholiziranimi povzročitelji je blizu slovenskemu povprečju; odzivnost v Programu Svit je 65,6-odstotna, v Sloveniji pa 63,4-odstotna; presejanost v Programu Zora je 76,2-odstotna, v Sloveniji pa 71,4-odstotna. Več informacij o izsledkih raziskave si lahko preberete na spletni strani www.cerknica.si. ■

Gasilska društva z Občino Cerknica podpisala letne pogodbe

V sredo, 17. aprila, je Občina Cerknica z Gasilsko zvezo (GZ) Cerknica in s predsedniki petnajstih gasilskih društev podpisala pogodbe o opravljanju javne gasilske službe v občini Cerknica, s katerim se letno določajo višina dodeljenih sredstev za naloge prostovoljnih gasilskih društev ter organizacijske in strokovne naloge. Župan **Marko Rupar** je pohvalil sodelovanje z gasilskimi društvi in jim obljubil, da jim bo občina tudi v prihodnje stala ob strani pri nakupu vozil, opreme in pri investicijskih vlaganjih v gasilske domove. »Letos je za delovanje gasilskih društev v proračunu predvidenih za 50.000 evrov več sredstev, bo treba pa v prihodnjih letih ta obseg sredstev zadržati. Treba se je zavedati, da nas čakajo gradnja novega gasilskega doma v Martinjaku in investicijska vlaganja v obnovo gasilskih domov,« je povedal župan, ki je pohvalil dobro delo gasilskih društev. Predsednik GZ Cerknica **Janez Kovačič** se je županu zahvalil za podporo gasilstvu in gasilcem ter uspešno sodelovanje med GZ Cerknica in Občino Cerknica, ki rezultira v dobri opremljenosti gasilskih društev. ■

OBČINA CERKNICA

Občina Cerknica na podlagi 87. člena Stanovanjskega zakona (Uradni list RS, št. 69/03, 18/04 – ZVKSES, 47/06 – ZEN, 45/08 – ZVEtL, 57/08, 62/10 – V skladu z 52. čl. Zakona o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 11/2018, 79/2018 in 78/2023) in 19. členom Uredbe o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 31/2018)
Občina Cerknica, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerknica, ki jo zastopa župan Marko Rupar, objavlja

Namero o sklenitvi neposredne pogodbe za oddajo dela nepremičnine v najem.

1. Naziv in sedež upravljavca

OBČINA CERKNICA, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerknica, matična številka: 5880157000, ID za DDV: SI72799595.

2. Opis predmeta in čas oddaje v najem

Poslovni prostori (pisarna št. 2, pisarne št. 7, 7/1, 8, pisarna št. 13/1), ki so predmet oddaje v najem, se nahajajo v poslovni stavbi, št. stavbe 311, k. o. 1676 Cerknica, na naslovu Partizanska cesta 2 a, 1380 Cerknica, na zemljišču s parc. št. *264/2 katastrska občina 1676 Cerknica.

Pisarna št. 2, v okvirni izmeri 13 m², se nahaja v kletnih prostorih te stavbe.

Pisarna št. 7, v okvirni izmeri 14,05 m², pisarna št. 7/1, v okvirni izmeri 10,40 m² (pisarni sta povezani in sta pogojeni s skupnim najemom), ter pisarna št. 8, v okvirni izmeri 13,68 m², se nahajajo v pritličnih prostorih te stavbe.

Pisarna št. 13/1, v okvirni izmeri 12,32 m², se nahaja v prvem nadstropju te stavbe.

Pisarne se oddajajo neopremljene in ločeno. Postopek oddaje v najem se bo tako izvedel za vsako izmed pisarn ločeno.

K pisarni pripada še souporaba skupnih delov stavbe (skupni vhod, hodniki, skupne naprave, pripadajoče funkcionalno zemljišče).

Za predmetno stavbo je bila že izdelana merjena energetska izkaznica, ki velja do 10. 9. 2025 in je javno dostopna na prostorskem portalu RS, kjer se z njo lahko seznanji vsak potencialni ponudnik.

Nepremičnina se oddaja v najem po sistemu »videno – najeto« za določen čas enega (1) leta.

Navedeni prostori so trenutno prazni in se oddajajo v najem v skladu z veljavno zakonodajo.

3. Rok za sprejem ponudbe ali izjave o interesu

Izjava o interesu mora vsebovati ponudnikove osebne podatke in podatke za stik z njim, ponujeno ceno in izjavo, da je seznanjen z vsebino te namere.

Izjava o interesu mora vsebovati tudi navedbo številke pisarne, za katero ponudnik podaja izjavo o interesu. Če bo ponudnik izrazil interes za več pisarn, mora podati ponujeno ceno za vsako izmed pisarn ločeno. Njegova izjava se bo obravnavala in ocenjevala za vsako pisarno posebej.

Rok za sprejem ponudbe oziroma izjave o interesu je **do vključno 29. 5. 2024**.

Pogodba o oddaji nepremičnine v najem bo sklenjena po preteku najmanj 20 dni od dneva objave te namere na enotnem spletnem portalu oziroma na spletnih straneh Občine Cerknica.

4. Oblika in pogoji, pod katerimi se predloži izjava o interesu

Interes izkažejo stranke pisno na naslov: Občina Cerknica, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerknica, osebno na Občini Cerknica, ali na

el. naslov: obcina@cerknica.si. Upoštewane bodo vse izjave o interesu, ki bodo prispele do izteka roka za prijavo.

5. Pogajanja oziroma način dodelitve v najem ter najnižja najemnina

Višina mesečne najemnine bo določena v skladu z veljavno zakonodajo in cenikom. Najemnik je dolžan plačevati tudi sorazmerni del materialnih stroškov. Med materialne stroške sodijo zlasti stroški električne energije, vode in kanalizacije, ogrevanja, odvoza smeti, uporaba obstoječih telekomunikacijskih priključkov, varstvo pred požarom, premoženjsko zavarovanje stavbe, stroški souporabe skupnih prostorov, opreme in naprav, stroški čiščenja in tekočega vzdrževanja skupnih prostorov, pripadajočega zemljišča ter skupne opreme in naprav.

Izračun materialnih stroškov se izvede deloma glede na število uporabnikov poslovnega prostora in deloma glede na površino prostora, in sicer:

Materialni strošek	Ključ delitve
1. Strošek električne energije	Površina prostora
2. Strošek vode in kanalizacije	Število uporabnikov
3. Strošek ogrevanja	Površina prostora
4. Strošek odvoza smeti	Število uporabnikov
5. Čiščenje skupnih delov, opreme in naprav	Površina prostora
6. Tekoče vzdrževanje skupnih delov, opreme in naprav	Površina prostora
7. Zavarovanje stavbe	Površina prostora
8. Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča in drugi davki, povezani z nepremičninami	Površina prostora

Ključ delitve materialnih stroškov za posamezni poslovni prostor (delež glede na površino in delež glede na število uporabnikov) bo določen v pogodbi. Materialni stroški se bodo najemniku tako vsak mesec izračunali po tako določenem ključu, morebitni poračun stroškov bo opravljen za nazaj, za celotno leto, z računom za zadnji mesec najemnine.

Po sprejemu ponudb se bodo z zainteresiranimi ponudniki, če jih bo več, opravila pogajanja o višini najemnine. Pogodba bo sklenjena s ponudnikom, ki bo ponudil najvišjo najemnino.

V skladu z neodvisnim poročilom o tržni vrednosti in tržni najemnini, ki je bilo za navedeno stavbo izdelano 18. 3. 2023, znaša ocenjena primerna tržna najemnina za predmetno stavbo od 7,5 €/m² do 9,3 €/m², odvisno od velikosti najetih prostorov in lege glede na etaže.

Upoštevajoč dejansko stanje in predmetno cenilno poročilo izhodiščna cena za najem pisarniških prostorov v pritličju, prvem

nadstropju in drugem nadstropju znaša 9,2 €/m². Za klet pa je izhodiščna cena 6 €/m². Izhodiščna cena ne vključuje materialnih stroškov.

Nepremičnina bo oddana v najem po izvedenih pogajanjih interesentu, ki bo ponudil najvišjo najemnino.

6. Način in rok plačila najemnine

Najemnina in obratovalni stroški se plačujejo mesečno, na podlagi izdanega računa, v roku 15 dni. Ob zamudi je najemnik dolžan plačati zakonske zamudne obresti.

Plačevanje najemnine in obratovalnih stroškov na naveden način je bistvena sestavina najemne pogodbe.

7. Neplačevanje najemnine in obratovalnih stroškov v roku je razlog za odpoved najemne pogodbe.

8. Navedba morebitnega obstoja predkupne pravice

Predkupne/prednostne pravice ni.

9. Informacija, kje in pod kakšnimi pogoji se lahko pridobijo podrobnejše informacije o predmetu ravnanja zaradi oblikovanja ponudbe in možnosti ogleda ter kontaktne osebe

Vse dodatne informacije v zvezi z oddajo v najem lahko zainteresirani dobijo na Občini Cerknica, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerknica, kontaktna oseba: Boštjan Otoničar, tel. 01 709 06 22, ali bostjan.otonicar@cerknica.si, v času uradnih ur. Ogled je možen po predhodnem dogovoru.

10. Župan lahko postopek oddaje v najem ustavi kadar koli do sklenitve najemne pogodbe (podpisa pogodbe) brez posebne obrazložitve in brez odškodninske odgovornosti.

11. Morebitni drugi pogoji in posebnosti pravnega posla

Nepremičnina se oddaja v najem v skladu z Zakonom o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 11/2018, 79/2018 in 78/2023) in Uredbo o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 31/2018).

Številka: 478-0031/2023

Datum: 9. 5. 2024

Občina Cerknica
Župan Marko Rupar

Glasbena šola Frana Gerbiča Cerknica objavlja razpis za vpis v šolsko leto 2024/2025.

Program	Priporočljiva starost	Opombe
Predšolska glasbena vzgoja	5	brez predhodnega preizkusa
Glasbena pripravnica	6	brez predhodnega preizkusa
Klavir	7–8	sprejemni preizkus
Harmonika	7–9	- -
Diatonična harmonika	9–11	- -
Violina	6–8	- -
Viola	9–13	- -
Kontrabas	9–18	- -
Violončelo	7–9	- -
Kitara	7–9	- -
Flavta	9–11	- -
Klarinet, saksofon	9–11	- -
Rog, trobenta	9–11	- -
Tuba, pozavna	11–18	- -
Tolkala	8–11	- -
Petje	15–24	- -
Orgle	11–18	(s predhodnim znanjem 4 razredov klavirja)

Izobraževanje za program glasba traja 4, 6 oziroma 8 let.

Sprejemni preizkusi za vpis v glasbeno šolo – šolsko leto 2024/2025

CERKNICA (sreda)	RAKEK (torek)	STARI TRG (ponedeljek)	NOVA VAS (četrtek)
8. 5. 2024	7. 5. 2024	13. 5. 2024	9. 5. 2024
15. 5. 2024	14. 5. 2024	20. 5. 2024	16. 5. 2024
22. 5. 2024	21. 5. 2024	27. 5. 2024	
29. 5. 2024	za vse oddelke v Cerknici		
5. 6. 2024	za vse oddelke v Cerknici		
28. 8. 2024	naknadni rok za vse oddelke v Cerknici		

Sprejemni preizkusi (preverjanje glasbene nadarjenosti) bodo za vse razpisane roke od 17.00 do 18.00.

Obveščanje o rezultatih sprejemnega preizkusa bo od 26. 6. do 4. 7. 2024.

Za informacije pokličite na telefonsko številko 01 705 07 33.

Avtorica: Polona Otoničar Pajk Fotograf: Ljubo Vukelič

Državljanov Slovenije manj, tujih več

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) je imela Slovenija 1. januarja 2024 6977 prebivalcev več kot eno leto prej. V letu 2023 se je število državljanov Slovenije zmanjšalo za 6500, število tujcev pa se je povečalo za skoraj 13.500. V prvem četrtletju leta 2024 je bilo tujcev v Sloveniji 203.273.

Sredi leta 2022 je v Sloveniji prebivalo 1.930.485 državljanov Republike Slovenije in 178.247 tujih državljanov. Tuji državljani so predstavljali 8,5 odstotka prebivalstva Slovenije. Več kot 8,5 odstotka jih je bilo v 34 občinah. Največje deleže tujih državljanov so imele občine Sežana (16,8 odstotka), Izola (16,3 odstotka) in Jesenice (15,9 odstotka). V občini Cerknica je bil leta 2022 delež tujcev sedemodstotni.

Ure slovenščine

V Vrtcu Martin Krpan Cerknica so se v preteklem šolskem letu izziva komunikacije in vključevanja tujcev v vrtec lotili bolj poglobljeno. »S tem namenom smo začeli z rednim izvajanjem uric slovenskega jezika, poleg tega smo za tujce oblikovali zgibanko v njihovem jeziku z vsemi pomembnimi informacijami za lažji začetek,« pove ravnateljica **Jasna Maček**.

Ravnateljica Osnovne šole (OŠ) Notranjski odred Cerknica **Ines Ožbolt** mi pove, da učencem tujcem nudijo dodatne ure slovenščine, ki jih financira Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje. »Vključeni so tudi v redni dopolnilni pouk. Poleg tega imamo za njih prilagojeno izvajanje ocenjevanja, imajo pa tudi pravico, da so prvo leto šolanja neocenjeni,«

nadaljuje. »Poleg tega vsak dan v prostorih naše šole (Center za mlade Petka, op. a.) večgeneracijski center izvaja učno pomoč za tujce,« zaključuje.

Dodatne ure slovenskega jezika učencem priseljencem iz drugih držav v prvem letu šolanja nudijo tudi na OŠ »Jožeta Krajca« Rakek. Šolska svetovalna delavka **Tjaša Prudič** pove: »V prvih dveh letih šolanja se učencem priseljencem prilagodijo načini in roki ocenjevanja znanja ter število ocen. V prvem letu šolanja je učenec priseljenec lahko neocenjen in kljub temu napreduje.« Doda: »Poleg dodatnih ur slovenskega jezika se lahko učenec vključi tudi v dopolnilni pouk, po potrebi in zmožnostih se učencem nudi individualno razlago, prilagoditev učnega gradiva. Seveda je med priporočljivimi smernicami načina vključevanja učencev priseljencev in zmožnostmi, ki jih imamo na šoli, razlika. V skladu s Pravilnikom o normativih in standardih lahko šola

sistemizira delovno mesto v obsegu 0,25 deleža zaposlitve, če se prvo leto vključi 9–17 učencev priseljencev. Tako pri nas nimamo deležne zaposlitve za dodatne ure slovenščine za učence tujce, kar pomeni, da učiteljice razrednega pouka in učiteljice slovenščine te ure izvajajo med svojimi prostimi urami skozi celotno šolsko leto in ne strjeno v začetku leta, kar je priporočljivo,« zaključuje sogovornica.

Šolam sicer Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli omogoča, da lahko za učenca priseljenca iz druge države v dogovoru s starši med

šolskim letom prilagodijo načine in roke za ocenjevanje znanja, število ocen ter drugo. Znanje učenca priseljenca iz druge države se lahko ocenjuje glede na njegov napredek pri doseganju ciljev oziroma standardov znanja, opredeljenih v učnih načrtih. O prilagoditvah ocenjevanja med šolskim letom odloči učiteljski zbor. Prilagoditve ocenjevanja med

šolskim letom se učencu priseljencu iz druge države upoštevajo največ dve šolski leti po vključitvi v osnovno šolo v Republiki Sloveniji. Po 28. členu omenjenega pravilnika pa je učenec priseljenec iz druge države lahko ob koncu pouka v šolskem letu, v katerem je prvič vključen v osnovno šolo v Republiki Sloveniji, neocenjen iz posameznih predmetov in napreduje v naslednji razred. O napredovanju odloči na predlog razrednika učiteljski zbor.

V naslednjih letih šolanja za učenca priseljenca iz druge države veljajo enaka določila glede napredovanja v naslednji razred kot za vse druge učence.

Pomoč potrebujejo tudi starši

Šolska svetovalna delavka na OŠ »Jožeta Krajca« Rakek pove, da je treba v prvih letih šolanja učenca in starše bolj spremljati in jim pomagati pri življenju in organizaciji šolskega dela: »Ta področja so šolska prehrana, opravičevanje odsotnosti, udeležba na roditeljskih sestankih, govornih urah itd.,« razloži. Nato nadaljuje: »Še posebej se nam zdi pomembno, da se učenec priseljenec vključuje v vse oblike pouka, tudi dneve dejavnosti in taborje, zato še posebno pozornost namenimo temu, iščemo oblike pomoči in dodatno sodelujemo s starši ter učence spodbujamo k udeležbi na dnevih dejavnosti in taborih.« V Vrtcu Martin Krpan Cerknica, kot pove ravnateljica Jasna Maček, pa vsem tujejezičnim staršem nudijo posebno pozornost in individualno pomoč pri izpolnjevanju vse potrebne dokumentacije in drugih obrazcev.

Kot opaza direktorica Zavoda Samostojen si, v okviru katerega deluje tudi Večgeneracijski družinski center (VGC) Cerknica, profesorica pedagogike in magistra andragogike **Sara Smaić**, ki že več let izvaja tečaje slovenščine za tujce, se tujci zaradi neznanja slovenščine spopadajo s številnimi težavami. Udeleženci tečaja slovenščine, ki imajo otroke, velikokrat sprašujejo, kako naj kaj vprašajo v šoli, predvsem pred govorilnimi urami. Sprašujejo jo o pomenu posameznih besed, npr. kaj je to interesna dejavnost. Včasih ji tudi prinesejo kakšno obvestilo, da jim razloži pomen. Prav zaradi tega Sara za najprej načrtuje, da bi v VGC enkrat tedensko potekale informativne urice za priseljence. Zdi se ji, da tega pri nas primanjkuje, kar potrjujejo tudi nekatera pričevanja priseljenec, ki od pristojnih institucij potrebnih informacij ne dobijo. Tako je prepričana, da bo po tovrstni pomoči veliko povpraševanja. Težav pa nimajo le starši šolajočih se otrok, ampak tudi ostali: »Npr. jih na upravni enoti ne razumejo, ko želijo podaljšati vozniško dovoljenje. Eni gospe se je na pošti zgodilo, da je paket napačno zavila, in je bila potem zelo neustrezno obravnavana s strani poštnih uslužbenk. Je rekla, da ona ne bo šla nikoli več na tisto pošto. Uslužbenka ji je nekaj razlagala, kako in kaj, ona pa ni razumela ...«

Kot opaza Sara, se večina tujcev želi naučiti slovenščine. »Ko pridejo do nas, si želijo boljše funkcionirati v vsakdanjem

življenju. Želijo si znati vsaj osnovnih stvari. Treba se je zavedati, da je za nekatere velik stres iti na pošto, v trgovino ipd. Sprašujejo se, kaj bo, če jih bo kdo kaj vprašal, in ne bodo znali odgovoriti.« Pri večini sogovornica zaznava zelo veliko motiviranost za učenje slovenščine: »So zelo pridni, delajo z otroki naloge, berejo knjige z njimi, se prek tega veliko naučijo,« pove. Poudari pa: »Govorim o večini, seveda so pa nekateri 15 let v Sloveniji, pa ne znajo slovensko.«

» Pomembno je, da se učenec priseljenec vključuje v vse oblike pouka.«

Tečaji slovenščine za odrasle

Sara Smaić v VGC že nekaj let izvaja tečaje slovenščine za tujce. Tečaj sicer poteka enkrat tedensko po

60 minut, vendar določene osebe, kot pove sogovornica, zaradi turnusne zaposlitve obiskujejo tečaj samo enkrat na 14 dni. Zavod Samostojen si sicer tesno sodeluje z OŠ Notranjski odred Cerknica, cerkniškimi vrtcem, zavodom za zaposlovanje, centrom za socialno delo, objavlja tudi v pričujočem glasilu, tako tudi tečajniki izvedo za njih. »Več ali manj tečaje obiskujejo udeleženci iz bivše Jugoslavije. So pa seveda tudi od drugje: Kosovo, Albanija npr. S temi, ki so iz bivše Jugoslavije, ni težko delati, saj dobro razumejo slovensko. Večja težava so priseljenci iz Kosova, Albanije,« pove. Imeli so tudi že tečajnike iz Kostarike, Egipta, Rusije. »Pri teh je sporazumevanje sprva potekalo v angleškem jeziku,« razloži Sara. »Medtem ko pa je priseljencem s Kosova in iz Albanije namenjen učbenik, ki je narejen tako, da so navodila tudi v albanskem jeziku,« nato nadaljuje. »Tako mi razlagamo in govorimo slovensko, oni pa potem berejo v svojem jeziku,« pove. Doda, da se osredotočajo na uporabno slovenščino in ne toliko na pravila in slovnico. »Npr. kako vprašati v trgovini za stvar, ki jo potrebuješ.«

Število tečajnikov se trenutno zmanjšuje, kar Sara pripisuje temu, da je potreb po delovni sili čedalje več: tujci se po enem letu običajno že zaposlijo in nimajo več časa za obiskovanje tečaja. »Včasih je bilo 15 kandidatov, tako da sta bili dve skupini tečajnikov. Trenutno poteka en tečaj v Cerknici, ki ga obiskuje šest tečajnikov. Vzporedno pa poteka še tečaj v podjetju ebm-papst.« To je letošnja novost: »Tečaj jezika na pobudo vodilnih v podjetju ebm-papst poteka enkrat na teden v sklopu delovnega procesa.« Pohvali

» Podjetje ebm-papst se je odločilo organizirati tečaj učenja slovenščine v okviru delovnega procesa.«

odločitev podjetja, saj je bila v preteklosti težava ravno v tem, da so v podjetjih s tujci komunicirali v njihovih jezikih, kar je zaviralo integracijo. »Tako nekateri sploh niso imeli potrebe po uporabi in učenju slovenščine,« pove.

Podjetjem je Sara tako poskusila dopovedati, naj se s tujci pogovarjajo slovensko, da se bodo tudi oni naučili slovensko. Tujci so tečaj v ebm-papst zelo dobro sprejeli in so zelo napredovali. »So rekli, da bodo hodili še VGC, da bi dosegli znanje za raven A2, ki jo morajo poleg drugih pogojev doseči, če želijo prejeti slovensko državljanstvo,« zaključi sogovornica.

Podjetniški inkubator, motor za podjetniško rast in inovacije

Podjetništvo je glavni dejavnik razvoja in vse, kar je novega na svetu, so nekoč odkrili ali naredili podjetni ljudje. Ni pa na začetku podjetniške poti lahko in izjemno pomembno je, da imajo podjetniki zasnovano dobro podporno okolje.

Podjetniški inkubator Perspektiva je organiziran kot mrežni inkubator in v sodelovanju z občinami Cerknica, Ilirska Bistrica, Loška dolina, Postojna in Pivka soustvarja regionalno podjetniško okolje primorsko-notranjske regije, najzahodnejše regije vzhodne kohezijske regije, kar pomeni, da so člani deležni boljših pogojev pri črpanju razpoložljivih nepovratnih sredstev.

Vodja Podjetniškega inkubatorja Perspektiva **Dolores Keš** pravi: »Funkcija inkubatorja je, da nekomu pomagamo, da svojo idejo osmisli, da osmisli svoj posel, in da skupaj pogledamo, kaj podjetnik razmišlja na dolgi rok, in kar je najpomembnejše, kako lahko podjetnik dolgoročne cilje in vizijo uresniči.«

Pojasni, da je vloga inkubatorja največja in najpomembnejša ravno pri uresničevanju dolgoročnih ciljev, podjetniška pot ni ravna premica – je polna vzponov in padcev, pomembno pa je, da podjetnik sledi zastavljenim ciljem in viziji, čeprav jih morda mora na določeni točki tudi prilagoditi. Po njenem mnenju je na začetku najpomembnejše, da podjetnik razume potrebe trga in da ga denarni tok ne »zlomik«. »Podjetje je ustanovljeno, obveznosti je treba plačevati, podjetnik pa morda ni dobro zastavil prodajnega modela in prodaje nima,«

opozori. Poleg podpore se ji zdi pomembna naloga inkubatorja tudi organizacija različnih podjetniških dogodkov. S tem daje ljudem enakih interesov priložnost, da se povežejo, spoznajo in morda celo začnejo sodelovati, ker se njihovi produkti lahko dopolnjujejo. Izredno pomembno je namreč, da posameznik lahko svojo idejo razvija, testira, spremeni, in vloga inkubatorja je tudi, da morda posameznika, ki ima obrtniško zgodbo, poveže z drugimi deležniki na trgu z mislijo, da se ustvarja dodana vrednost tudi za lokalno skupnost. Trenutno imajo 36 »inkubirancev«, podjetij, ki so vključena v naše programe in koristijo prostore ali v Pivki, Postojni ali Cerknici. Lastnice

prostorov so občine, Podjetniški inkubator Perspektiva pa izvaja programe v regiji. Sodelovanje z občinami je izredno pomembno, saj je nujno, da se podjetništvo razvija tudi v skladu z vizijo in strategijo občine.

Potreben je pogum

»Pri testiranju novih idej je največja ovira seveda strah,« nadaljuje Dolores Keš, »in tukaj spet vstopi inkubator, ki podjetniku ponuja mentoriranje in tudi poslovne mentorje izven inkubatorja.« Zunanja podpora pomeni, da so podjetnikom na voljo različni strokovnjaki. Vendar to ni sodelovanje na način, da podjetnik dobi odgovor, kaj je rešitev, temveč da jim pomagajo najti način, kako do prave rešitve izziva.

To potrди tudi **Tina Poljanšek**

iz Cerknice, ki je v začetku letošnje pomladi zbrala pogum in po dolgoletnem raziskovanju trga ter iskanju kakovostnih slovenskih surovin na avstrijski trg postavila diatonične harmonike MATT, narejene iz slovenskega lipovega lesa. »Trenutno je moj največji izziv pridobiti nove kupce, saj je diatoničnih harmonik veliko na tržišču,« pojasni sogovornica. Podjetniški inkubator Perspektiva vsako leto organizira BIZNIS IN PIP 2024, to je podjetniški program,

» Druga pomembna naloga inkubatorja je, da organizira različne dogodke in povezuje podjetnike med seboj.«

ki ga poleg javne agencije SPIRIT in Evropske unije iz Evropskega sklada za regionalni razvoj podpirajo tudi Občine Cerknica, Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka in Postojna. »V okviru natečaja za najinovativnejšo in najperspektivnejšo poslovno idejo so organizirane zlata vredne delavnice, ki bi jih res priporočala vsakemu podjetniku začetniku,« navdušeno pove, »dobila sem ogromno aha-momentov, od tega, kako izračunati lastno ceno, do tega, na kakšen način naj si podjetnik ustvari uspešen marketing.« Zaključí, da je vsaka delavnica pomenila korak več k uspešni podjetniški poti, zato tudi vsakemu mlademu podjetniku svetuje, da se izobrazi o osnovah podjetništva. »Če nič drugega, bo znal določiti ceno produkta/storitve na podlagi izračunanih stroškov,« doda. Ob tem je prepričana, da se le s pogumnimi odločitvami pride do zelenih rezultatov. S tem se strinja tudi **Matej Mihelčič**, direktor podjetja GREEN GECKO, ki se ukvarja z razvojem biodinamičnih svetil: »Razlika med začetkom sodelovanja s Podjetniškim inkubatorjem Perspektiva in danes je zame predvsem v razumevanju poslovnih, finančnih, pravnih in ostalih poslovnih procesov, ki so nujno potrebni, da lahko podjetje sploh posluje.« Doda, da so prav mentorji tisti, ki podjetnika postavijo na realna tla in ga usmerjajo: »Mentorji so mi nudili vso možno podporo pri premagovanju ovir, ki se pojavijo na začrtani poslovni poti, ker trg ne deluje vedno tako, kot si želiš.« Sogovornik pravi, da je potreben pogum, predvsem pa sta potrebna vztrajnost in trdno delo.

»Coworking« prostori

Prostori, imenovani »coworking«, so na voljo tudi v Cerknici. Namenjeni so predvsem podjetnikom, ki so na začetku poslovne poti in že imajo produkt/storitev na trgu. Ta prostor lahko najamejo in ga koristijo za potrebe svojega podjetniškega delovanja. »To se je izkazalo kot izredno pomembno in seveda tudi to, da je na začetku pomemben vsak strošek. Ta prostor nudi vse, kar je nujno potrebno, po ugodni ceni najema,« pove Dolores Keš. Nadaljuje: »Naslednja stopnja je, ko podjetje raste, ima tudi že zaposlene, kar pomeni, da potrebujejo tudi prostor, kjer imajo lahko svoje stvari, delovno mizo ... Tak coworking je presečišče podjetnikov, predvsem takih podjetnikov, ki se ukvarjajo z zelo podobnimi izzivi in si lahko v takšnem prostoru izmenjujejo mnenja, delijo izkušnje, predvsem pa zelo hitro pridejo do rešitve nekega problema.« Poleg dnevnega druženja in posvetovanja so pri coworkingu pomembni tudi strokovni dogodki. Eden takih je bil v Cerknici organiziran 16. aprila. Na okrogli mizi z naslovom »Podjetnik skozi izzive in priložnosti« so obiskovalci lahko prisluhnili uspešnim podjetnikom – **Urbanu Jakopinu** in **Tomažu Borštniku** iz podjetja Grifon, d. o. o., **Janezu Trilobitu** iz podjetja Trilobit, d. o. o., in **Domnu Petanu** iz podjetja PORVATA, d. o. o. V Perspektivi so z odzivom zelo zadovoljni. Kot pojasni vodja, se je pogovor razvil in udeleženci so postavljali konkretna vprašanja; kar pa je najpomembnejše – navezali so stik in

srečali ljudi, ki so podobno misleči, so tam, ker želijo stvari narediti drugače.

Mladi in podjetništvo

Podjetniški inkubator Perspektiva je pred dobrimi štirimi leti izvedel pilotni program z namenom pridobiti informacije, na kakšen način spodbuditi mlade, da se odzovejo na različne podjetniške dejavnosti. »Ugotovili smo, da prej, ko jih ujameš, boljše je,« se nasmehne Dolores Keš. V okviru projekta so ugotovili, da so najbolj odprti učenci šestega in sedmega razreda, ker se ne obremenjujejo z okolico. Osnovna šola (OŠ) »Jožeta Krajca« Rakek je z inkubatorjem

začela sodelovati v šolskem letu 2021/2022, ko so je prvič vključila v projekt Javne agencije SPIRIT, ki deluje v okviru Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport. Mentorica

podjetniških dejavnosti na OŠ Rakek **Maruša Nared** pravi, da se vsako leto prijavijo na razpis, izvedejo aktivnosti in prejmejo finančno podporo za izvedbo teh. Za sodelovanje so se odločili, ker je učenje podjetniških veščin na šolah premalo zastopano in se jim zdi smiselno, da učencem ponudijo to možnost. »Učenci, ki sodelujejo pri projektu, se v prvi vrsti naučijo kreativnega razmišljanja, sodelovanja in reševanja problemov, krepijo pa tudi ustvarjalno in izkustveno učenje ter izgubijo strah pred javnim nastopanjem,« poudari sogovornica. Na rakovski šoli vsako leto izvajajo tudi podjetniški krožek, v okviru katerega vsaka skupina izdelava poslovni model CANVAS in razvija svojo podjetniško idejo. »Če se izkaže, da je podjetniška ideja res dobra, pripravimo predstavitev za nacionalno tekmovanje v podjetniških idejah mladih – POPRI,« razloži sogovornica.

»Trenutno ima Podjetniški inkubator Perspektiva 36 »inkubirancev.«

Se spogledujete s perspektivno podjetniško idejo? Ste podjetnik začetnik?

SMO PRAVI KORAK NA VAŠI PODJETNIŠKI POTI!

Kontaktirajte nas

**PODJETNIŠKI
INKUBATOR
PERSPEKTIVA**

Podjetniški inkubator Perspektiva
Veliki otok 44b, 6230 Postojna

info@inkubator-perspektiva.si
031/257 222
www.inkubator-perspektiva.si
FB: Podjetniški inkubator Perspektiva

Avtorica: Anja Turšič Janež

Trajnost in ustvarjalnost

Na vrtu Galerije Krpan bo 11. maja od 10.00 do 16.00 potekal Vintage dogodek, ki bo združil trajnost, ponovno uporabo in ustvarjalnost. Predstavili se bodo Asvalt, Montl, Hige, Lepú, Vintouch, Butik barv Kolorina in re-Vivo Art. Vabimo vas, da se nam pridružite in odkrijte zgodbe, ki jih nosijo oblačila, pohištvo ter izdelki za dom.

Asvalt predstavlja blagovno znamko oblačil, ki izraža življenjski slog, navdihnen z mestno kulturo in izrazitim uličnim stilom. Udobje, slog in izvirnost se združujejo v vsakem kroju oblačil. Oblačila so kot platno z vašo osebno zgodbo in interpretacijo ulične mode. Poleg tega Asvalt ponuja tudi tiskarske storitve za ustvarjalce, ki želijo svojim idejam dati življenje na tkanini.

Montl je drugačna izkušnja – second hand trgovina, ki oživlja preteklost in se nenehno povezuje s trendi. Navdihujejo jo pretekle generacije, tako da vsak kos izžareva zgodovino in dediščino, ki jo zanimivo povezuje tudi s sodobnostjo. Strast do vintage oblačil se kaže v ponovnem oživljanju vsakega kosa,

© Osebni arhiv

Zelene strehe

Hidroizolacija ravnih streh
Sanacija zamakanja
Nadstreški
Kleparski zaključki

MGing

MGing d.o.o.
podružnica Notranjska

041 900 797
info@mging.si
www.mging.si

My
Green
roof

dodajanju sodobnih trendov in prefinjeni predelavi, ki ustvarja unikatne modne izdelke.

Hige je trajnostna blagovna znamka izdelkov za dom, ustvarjenih iz lanu in ročno barvanih z naravnimi barvili. Njihova preprostost, brezčasnost in neponovljivost izhajajo iz majhnih serij, barvanih s skrbno nabranimi rastlinskimi ekstrakti.

Lepú poudarja trajnost in odgovornost v pohištvo, izdelanem iz lesa kot obnovljivega vira. Njihovi sveži oblikovalski odgovori na bivanjske okoliščine odražajo spoštovanje do regije in potreb sodobnega uporabnika.

VinTouch se osredotoča na ohranjanje kakovosti in trajnosti pohištva, ki ga preoblikuje. VinTouch znamka sega dlje od zgolj estetske preнове; gre za ozaveščanje o pomenu ponovne uporabe in predelave. Pogled na obnovo ni le estetski, temveč tudi okoljsko ozaveščen, saj prispeva k ustvarjanju trajnostnega doma in odnosa do pohištva.

Blagovna znamka re-Vivo art združuje ljubezen do umetnostne preнове in trajnostnega oblikovanja starega pohištva. Vsak kos pohištva je obnovljen s strastjo in preoblikovan v unikatni izdelek ter tako izraža svojo lastno zgodbo.

Butik barv Kolorina je trajnostno naravnana trgovina za domače ustvarjalce, ki slovi po svojem izrazitem osebnem pristopu – vsem strankam se maksimalno posvetijo, da se ravno zato k njim tako redno in z veseljem vračajo.

Vsi ponudniki se že veselijo, da se bodo obiskovalcem lahko predstavili tudi v živo.

V Lekarno Cerknica Center po nasvet

Spomladi se radi sprehodimo po vrtu in načrtujemo novo zasaditev, obenem pa se zavedamo, da moramo grede pred primerno pripraviti. Tako moramo pred poletjem primerno pripraviti tudi naše telo, da bo videti zdravo in da se bomo dobro počutili v svoji koži. V Lekarni Cerknica Center vam ponujamo možnost tehtanja, izračun indeksa telesne mase in svetovanje ob morebitni čezmerni telesni teži ter možnost merjenja krvnega tlaka in svetovanje o zdravem življenjskem slogu. Z zdravim načinom življenja se povečajo tudi človekovo veselje, motivacija, volja do dela in življenja, zato vas prisrčno vabiva po nasvet v Lekarno Cerknica Center.

✉ Erika Hrobat, Mateja Podobnik Udovič 📷 Arhiv lekarn

Postanite prostovoljec Društva Tvoj telefon

Dragi bralci, če iščete način, kako se angažirati in pomagati tistim v stiski, vas vabimo, da se pridružite naši skupini prostovoljcev. Društvo Tvoj telefon deluje že vrsto let z namenom nudenja podpore in pomoči posameznikom v težkih trenutkih njihovega življenja. Vloge prostovoljca so poslušanje, empatija in nudenje podpore tistim, ki jo potrebujejo. Ne glede na to, ali imate izkušnje na področju svetovanja ali pa se želite naučiti novih veščin, vas vabimo, da se nam pridružite.

Podatki za stik:

Telefon: 031 755 342

E-naslov: tvoj.telefon@siol.net

Spletna stran: drustvotvojtelefon.com

📧 Društvo Tvoj telefon

Vilinski mojstri Andreje Peklaj

Čudovitim kačjim pastirjem, ki jih je fotografinja Andreja Peklaj ujela v preprosti lepoti, ni treba ničesar dodati. Kačji pastirji so s svojimi barvami in bleščavami pravi fotomodeli, vedno pripravljene, da jih poišče čuteče Andrejino fotografsko oko, ki se je odločilo za ljubezen, lepoto, povezanost. Razstavo si lahko do 13. maja ogledate v Mestni knjižnici Kranj.

📷 MH

Jutro na Planetu

V DEOS, Centru starejših Cerknica je bilo ponovno veselo. V sklopu oddaje »Jutro na Planetu« nas je obiskala **Lara Medved**. Z njo so prišli tudi člani ansambla Strastni muzikanti. Jutro je bilo glasbeno obarvano. Strastni muzikanti so pričarali pravi glasbeni spektakel. Prepevali so avtorske pesmi ter nekatere Avenikove. V ritmu glasbe je po žogah udarjal Žogabend. Novinarica Lara Medved je spregovorila s stanovalci o njihovih življenjskih izkušnjah, o glasbi in dogodivščinah v centru. Stanovalci so bili izredno veseli, ko so si skupaj ogledali posneto oddajo in pokramljali o tej nenavadni izkušnji. ✉ 📷 Katja Opeka

Velikonočni potop

Društvo za podvodne dejavnosti (DPD) RAK je 13. aprila v Rakovem Škocjanu pripravilo 17. velikonočni potop z blagoslovom potapljaške opreme. Gre za edini tovrstni dogodek v Sloveniji. Namenjen je preizkusu potapljaške opreme in varnosti ter seveda tudi druženju. Blagoslov potapljaške opreme je opravil župnik **Anton Horvat** iz Cerknice. Po prisrčnem blagoslovu se je petnajst potapljačev potopilo v Kotličice in po reki Rak do Naravnega mostu. Od tu smo jih člani prepeljali nazaj na zbirno mesto, na skupno druženje ob velikonočnih jedeh.

Skupno se je dogodka udeležilo 26 udeležencev iz domačega društva, Športnopotapljaškega in ribiškega društva Potapljači Luke Koper (PLK Koper), Društva za podvodne dejavnosti (DPD) Bled, pa tudi potapljači in gasilci iz Logatca in Slovenske Bistrice. Drugo leto se ponovno srečamo, a bomo

takrat očistili tudi reko Rak, saj smo v njej opazili veliko smeti.

✉ Borut Novak 📷 Ljubo Vukelič

Praznovali visoke jubileje

Rdeči križ posebno pozornost namenja starejšim. Ob visokih jubilejih jih namreč prostovoljci Rdečega križa presenetijo

z obiskom, majhno pozornostjo in lepimi željami. V aprilu so 90. rojstni dan praznovali **Ciril Komac**, **Marija Stražišar** in **Ana Ileršič** iz Cerknice, **Janez Mahne** od Koščakov ter **Jožef Jakopin** iz Begunj pri Cerknici. Iskrene čestitke.

Predavanje o varni vožnji

📷 Sabina Ileršič

Odgovor, ali je problem varne vožnje le vprašanje starosti, smo člani Društva upokojencev Cerknica na predavanju iskali skupaj s predstavnikom Policijske postaje Cerknica **Gorazdom Udovičem**, ki je potrdil, da je varnost na cestah težava celotne populacije in ni pogojena samo s starostjo voznikov. Predstavil je pravila in zakonitosti vožnje skozi krožišča, ki znajo biti, predvsem v večjih mestih, zelo zahtevna. Slušateljem je nanizal tudi pravila vožnje s kolesom in na kaj morajo biti še posebej pozorni kot kolesarji in kot vozniki avtomobilov. Ker se bliža čas letovanja in odhodov na morje s prikolicami, je ponovno osvežil pravila obremenitve avtomobilov in počitniških ter drugih prikolic. Za konec predavanja je Udovič izpostavil tudi novo prometno zakonodajo, ki sedaj določa nižjo starost za prenehanje veljavnosti voznških kategorij in obvezne preglede na medicini dela, prometa in športa, pri psihologu ter okulistu. Ker pa so bili slušatelji starejši vozniki, za njih starostna meja 70 let ne velja, saj so opravili voznški izpit pred sprejemom nove zakonodaje. Upokojenci so izpostavili težave z vožnjo po avtocestah, varnostno razdaljo in nevarnost ustavljanja na avtocestnih odsekih, ki jih je predavatelj podkrepil s primeri iz prakse. Udeleženci so se strinjali, da je predavanje o varni vožnji premalo, zato so bili še toliko bolj zadovoljni, da so se znova izobrazili o cestnoprometnih predpisih. ■

Notranjski rogisti zaigrali v Gornji Radgoni

📷 Slavko Tornič

Od 5. do 7. aprila je v Gornji Radgoni potekal 13. mednarodni sejem ribištva, lovstva in aktivnosti v naravi. Na povabilo organizatorjev so na razstavnem prostoru zadoneli rogovi Notranjskih rogistov pod vodstvom **prof. Milivoja Matkovića**. Krovne slovenske lovske, ribiške, naravovarstvene in turistične organizacije so v sodelovanju s svojimi mednarodnimi partnericami pripravile pestro strokovno, tekmovalno in družabno dogajanje – razstave, predstavitve, izobraževanja, pukušine ribjih in divjačinskih jedi, druženje z lovskimi psi in pticami ujedami, ogled živih rib v umetnem ribniku, razstavo gob in ideje za izlete v naravo. Vse to so popestrili še nastopi lovskih rogistov in lovskih pevskih zborov. Člani Notranjskih rogistov smo dan izkoristili še za strokovno ekskurzijo. Poleg sejma smo obiskali tudi Pernerjev vrh in vinarsko družino Kauran. Z veseljem smo prisluhnili slikoviti predstavitvi zgodovine družine in nastanka vinske kleti. Po srečnem naključju je naš obisk popestril nekdanji gospodar hiše, nekdanji ravnatelj Osnovne šole Sladki Vrh, **Zlatko Kauran**, tudi član tehničnega odbora mednarodnih otroških iger in popotnik. Ob hišni kulinariki, pukušini vin in vinskih destilatov nas je Zlatko z zanimivimi življenjskimi zgodbami zadržal do večernih ur. Ob vrnitvi domov brez trojanskega krofa ni šlo ... ■

Izlet na Sisol – prva etapa pogorja Učke

📷 Miro Mlinar 📷 Nada Založnik

Z avtobusom smo se zapeljali v mestece Plomin, znano po globokem zalivu in termoelektrarni. Na primernem mestu poleg izhodišča smo se pripravili za pohod ali bolje rečeno za strm vzpon. Z zmernim tempom smo premagovali višino iz ovinka v ovinek. Kot višinomer nam je služil dimnik termoelektrarne. Ko smo premagali višino in prispeli na planoto, smo bili višje od dimnika. V nadaljevanju smo po planoti občudovali cvetove narcis. Po prihodu na drugi rob planote je pot postala strmejša, ob njej so bili večji sestoji narcis, med njimi pa gorske logarice. Na mestu, kjer se pot odcepi za Brseč, smo zavili levo v hrib ter prispeli na zahteven skalnati del poti. Ta se je nadaljeval prav do vrha (835 m). Na vrhu smo si privoščili počitek in malico. Pot je bila še naprej skalnata, tako da smo morali uporabljati roke, iskati prehode, sestope. Močno sonce in zahtevna pot sta nas utrudila. Po premaganem skalovju je sledil krajši odsek po gozdni cesti do točke, ko smo se odločili, da en vodnik del skupine vodi po cesti do Svete Helene, kjer počaka na avtobus. Drugi vodnik je prevzel manjšo skupino, ki je izlet nadaljevala po planinski poti čez Kremenjak (827 m). Sledil je krajši sestop do odcepa za Učko, kjer smo zavili desno po gozdni poti do vasi Mihani. Tam sta se obe skupini znova srečali. Pot je bila zahtevna tako z vidika skalnatih prehodov kot tudi zaradi dolžine pohoda, ki je trajal sedem ur. ■

Obisk šolskega muzeja

☞ Sabina Ileršič 📷 Arhiv DU Cerknica

Konec aprila je nekaj članov Društva upokojencev (DU) Cerknica obiskalo Ljubljano in si z zanimanjem ogledalo znamenitosti in arhitekturne posebnosti stare Ljubljane. Z vzpenjačo so se zapeljali na Ljubljanski grad in z višine občudovali Ljubljano in bližnje Kamniško-Savinjske Alpe. Pot jih je zanesla tudi v Slovenski šolski muzej, kjer so prikazali pouk, kot je potekal na začetku 20. stoletja. Gospodična učiteljica, ki jih je učila o oliki in bontonu, je zahtevala poslušnost, vljudnost in seveda znanje. Niso se izognili niti lepomislu in vprašanju iz t. i. šolske postave, kjer je zapisanih 25 pravil o lepem vedanju v šoli in tudi izven nje. Polni vtisov so se cerkniški upokojenci vrnili v domači kraj z obljubo, da se prav kmalu podajo še na novo raziskovanje lepote in znamenitosti Slovenije. ■

Klasje Cerknica z dobro bero dobrot

☞ 📷 Ivanka Bajt

Društvo žena in deklet na podeželju Klasje Cerknica ima popolnjen koledar dejavnosti za leto 2024. Sodelovale bomo z Osnovno šolo »Jozeta Krajca« Rakek, Notranjskim parkom in drugimi organizatorji prireditev iz občine Cerknica. Preteklo in prihodnje delo društva smo v marcu predstavile tudi na občnem zboru na kmetiji Kontrabantar v Dolenji vasi. Pohvalimo se lahko že z delavnicami peke peciva v DEOS, Centru starejših Cerknica, sodelovanjem z Društvom upokojencev Rakek, pogostitvijo delegacije Zveze društev generala Maistra na Uncu in predstavitvijo na rakovškem cvetličnem sejmu.

V društvu smo veseli, da smo del lokalnega dogajanja in prispevamo k druženju in sodelovanju. ■

Pohod po Kosovelovi poti

☞ 📷 Vlasta Skočić

Člani Društva psoriatikov, podružnica Notranjsko-kraška, smo se marca odpravili po Kosovelovi poti. Pot, ki jo vzdržuje Planinsko društvo Sežana, je dolga 7,5 km. Poteka od rojstne hiše Srečka Kosovela v Sežani do hiše v Tomaju, kjer je prebival do svoje zgodnje smrti pri šele 22 letih. Pot se potem vije po kraški gmajni, skozi vinograde in pod krošnjami borov. Ogledali smo si lahko rojstno hišo in hišo v Tomaju. Ob sodelovanju krajevne skupnosti, domačinov, osnovne šole, so nam predstavili tudi šolo, ki jo je obiskoval Srečko Kosovel in v kateri je poučeval njegov oče, ter cerkev s poslikavami Toneta Kralja. Od tu, z najvišjega vrha v Tomaju, je lep razgled na Kras – do morja. Ker je bil lep sončen dan, smo pred cerkvijo še malo posedeli, pojedli nekaj kraških dobrot in zaključili naš izlet. ■

Tanja ZAJC ZUPAN

30 LET, KONCERT Z GOSTI

Kulturni dom Cerknica,
četrtek, 16. maj 2024 ob 19.30

Citrarka Tanja Zajc Zupan praznuje s koncerti
po Sloveniji. Ob ganljivih zvokih citer in skrbno
izbranimi pesmimi nastopajo:

TEJA SAKSIDA, DAVID ČADEŽ in TADEJ VASLE.
Večer vodi Tanjina hči **ANA ZUPAN.**

VSTOPNICE:
041 749 060,
Kulturni dom
Cerknica, TIC Lož,
mojekarte.si
in društva.

Majsko dogajanje v VGC Cerknica

📷 Sara Smaić

Aprila smo v Večgeneracijskem družinskem centru (VGC) Cerknica poleg rednih srečanj tujih jezikov, telovadbe in EFT tapkanja v sodelovanju s cerkniškimi vrtcem izvedli predavanje **Matica Novaka** o nemirnih in impulzivnih otrocih s poudarkom na predšolskih otrocih. Matic nam je iz lastnih izkušenj predstavil kompleksno problematiko ADHD in nam predal koristne in uporabne napotke. Tretjo soboto v aprilu smo izvedli prvo izmenjevalnico oblačil v letu 2024. Otroci so z lokalno ustvarjalko **Tjašo Zalar** reciklirali svoja oblačila, odrasli pa smo obogatili svojo pomladno-poletno garderobo. Po zasluženih počitnicah bomo maja nadaljevali z dejavnostmi. V četrtek, 16. maja, ob 17.00 bomo z **Natašo Čeh**, ki vodi Žajfarnico, izdelovali čudovite dišeče sveče. Delavnica je brezplačna, število mest pa je omejeno, zato so obvezne prijave na druzinski.center.cerknica@gmail.com. Pridružili smo se tudi Tednu vseživljenjskega učenja, ki letos poteka pod sloganom: »Učenje je življenje – naj krepi in radosti!« Vse zainteresirane vabimo k obisku naših dejavnosti. ■

V Kočevje z vlakom

📷 Sabina Ileršič 📷 Arhiv DU Cerknica

Člani Društva upokojencev (DU) Cerknica so se v zadnjem tednu marca z vlakom odpravili v Kočevje. Na železniški postaji jih je pričakala direktorica Pokrajinskega muzeja Kočevje **Vesna Jerbič Perko** in jih popeljala skozi mestno jedro na ogled znamenitosti. Vodička jim je predstavila zgodovino mesta in arhitekturne znamenitosti. Tako so lahko izvedeli, da je imelo tudi Kočevje svoj t. i. nebotičnik, to je bila stavba, namenjena nastanitvi delavcev, ki so delali na žagi podjetnika Antona Kajfeža. Ogledali so si tudi zanimive poslikave v župnijski cerkvi svetega Fabijana in Boštjana ter svetega Jerneja. Izvedeli so tudi nekaj informacij o znanih prebivalcih Kočevja, kot so Peter Kozler, Fran Saleški Finžgar ter številni drugi. Pot je cerkniške izletnike pripeljala tudi v Šeškov dom, nekdanji Sokolski dom, kjer ima danes svoje prostore Pokrajinski muzej Kočevje. V muzeju je postavljena stalna zbirka o Kočevjarjih, nemško govoreči skupnosti, ki je živela na Kočevskem od prve polovice 14. stoletja. Spoznali so polpreteklo zgodovino in zasedanje slovenskih odposlancev leta 1943. Izlet z vlakom na Kočevsko je del programa izletov cerkniških upokojencev v letu 2024. Verjamemo, da bodo dejavnosti obogatile vsakdan starejših. ■

Izlet z vlakom v Radovljico

📷 Boža Vesel

Izleta z vlakom v Radovljico se je udeležilo lepo število članic in članov Društva upokojencev Rakek. V Ljubljani smo presedli na vlak za Jesenice in izstopili na obnovljeni železniški postaji v Radovljici ali Radoľci, kot ji pravijo. Povzpeli smo se po lepo urejenem nadvozu, po ozki ulici, mimo obzidja, in prispeli v čudovito staro mestno jedro Radovljice. Srce in duša mesta je Linhartov trg, ki je kot muzej na prostem, saj ga na vsaki strani obdajajo lepo vzdrževane meščanske hiše. V baročni graščini smo si ogledali čebelarški muzej, ki odstira izjemen svet kranjske sivke in slovenskega čebelarstva. V Mestnem muzeju so obširno osrednjo razstavo namenili Antonu Tomažu Linhartu, dramatik in zgodovinarju iz 18. stoletja, ki je med drugim napisal prvo slovensko komedijo. Z zanimanjem smo prisluhnili kustosinji, ki nam je obširno predstavila njegovo življenje in delo. Po kosilu so nam predstavili izdelavo medenjakov iz medenega testa v živem muzeju gostilne Lectar. Sprehod po starem mestnem jedru pa smo sklenili na razgledni točki, ki nudi izvrsten pogled na Julijske Alpe in na dolino reke Save. Za konec smo posedeli še na terasi slaščičarne in ob sladoledu uživali v sončnem dnevu. ■

Avtorica: **Maja Malc** Fotograf: **Tomaž Čuček**

Mož poguma, vztrajnosti in vizije

Leto 2024 je vlada RS razglasila za Maistrovo leto, v katerem obeležujemo 150. obletnico rojstva in 90. obletnico smrti drznega vojaškega poveljnika, stratega, pesnika, bibliofila ter velikega domoljuba Rudolfa Maistra.

Maister je srčno verjel v slovensko prihodnost in s pogumno obrambo severne meje poskrbel za temelje, da je ta postala resničnost, zaradi česar je ena največjih osebnosti slovenske zgodovine.

V soboto, 23. marca, se je na Notranjskem odvila Skupščina Zveze društev general Maister, katere predsednica je **mag. Lučka Lazarev Šerbec**. Najprej so se nekateri člani društev in ostali pomembni gosti ter cerkniški župan **Marko Rupar** zbrali na Uncu. Dragonarji generala Maistra so najprej zapeli Zdravljico in Slovenec sem, nato pa sta predstavnika Slovenske vojske položila venec pred spomenik Rudolfa Maistra pred gasilskim domom na Uncu. Pozdravnemu nagovoru predsednika Notranjskega domoljubnega društva general Maister Unec **David Kavčiča** je sledil kratek kulturni program Dragonarjev generala Maistra, njihov zborovodja **Jože Oblak** pa je doživeto recitiral tudi dve Maistrovi pesmi. Kavčič je v nagovoru poudaril pomen Maistra za Unec, po katerem se imenuje tudi podružnična osnovna šola na Uncu. Po prezgodnji smrti očeta Rudolfa Maistra se je njegova mati Franja preselila na Unec k sestri Matildi, ki je bila poročena z Lovrom Šebenikarjem. Družina Šebenikar je po rani smrti sina edinca ostala brez dedičev, zato je posest in dvorec podarila družini Maister. Premožen stric Lovro je potem izdatno podpiral šolanje nadarjenega Rudolfa. Na Uncu je Maister rad preživljal prosti čas, je pa Unec tudi kraj njegove smrti 26. julija 1934. Naslednji dan so ga, po slovesu krajevnih

in občinskih veljakov, gasilcev in ljudskih množic, odpeljali v Maribor. Maister je živel vrednote poguma, vztrajnosti, ljubezni do svoje domovine, ki so tudi za prihodnost slovenskega naroda in države izjemnega pomena. Po pogostitvi, ki so jo pripravile članice Društva žena in deklet podeželja Klasje Cerknica ob podpori Občine Cerknica, pa so se delegati skupščine odpravili v Kulturni dom Cerknica, kjer so se udeležili skupščine Zveze društev general Maister. Po okrepljenem kosilu so se nekateri udeleženci podali še na ogled Cerkniškega jezera.

Odprtje razstave ob letu generala Rudolfa Maistra

📷 Uroš Cajnko

V ponedeljek, 22. aprila, je na Osnovni šoli Notranjski odred Cerknica potekalo odprtje razstave o Rudolfu Maistru, ki jo je pripravila Zveza društev general Maister. Udeležili so se učenci 9. razredov z učitelji in nekateri zunanji gosti. Ob letu generala Rudolfa Maistra je v šolski jedilnici na ogled razstava, ki pripoveduje življenjsko zgodbo o generalu in njegovem času ter o njegovem še vedno močnem vplivu na Slovence. V družinskem albumu sledimo fotografijam staršev in bratov, njegovi družini ter tudi osebnim dokumentom.

Odprtje razstave smo pospremili s kratkim kulturnim programom, ki so ga popestrili tudi Dragonarji generala Maistra in slavnostni govornik, predsednik Notranjskega domoljubnega društva general Maister Unec, **David Kavčič**. Kulturni program, ki sta ga povezovala **Oskar Sterle** in **Esma Gazibegović**, sta z recitacijami Maistrovih pesmi popestrila **Jan Žnidaršič Zajc** in **Julija Krakar, Sanja Albreht** pa je s svojo slikovno predstavitevjo predstavila zasluge Rudolfa Maistra za slovenski narod. Zbrane udeležence proslave je nagovorila pomočnica ravnateljice **Mojca Leskovec**. Vsem nastopajočim in gostom se ob tej priložnosti tudi zahvaljujemo za kulturni program in upamo, da zasluge Rudolfa Maistra za Slovence ne bodo šle v pozabo in se bo v spominu ohranil tudi pri mlajših generacijah. ■

Avtorica: **Marija Hribar**

Osnovna šola Grahovo (1918–1940), 2. del

Po razpadu Avstro-Ogrske je v novi državi na slovenskem ozemlju še nekaj časa veljala staroavstrijska šolska zakonodaja. Šola je leta 1923 postala petrazrednica, leta 1929 pa je bila vzpostavljena vzporednica. Kmetijska nadaljevalna šola je bila ustanovljena leta 1927, gospodinjstva nadaljevalna šola pa dve leti pozneje.

Šolska stavba, vrt, lipa

Za vzdrževanje stavbe, učila in učne pripomočke je do leta 1937 skrbel Krajevni šolski odbor, po tem letu pa tudi Kraljevska banska uprava Dravske banovine.

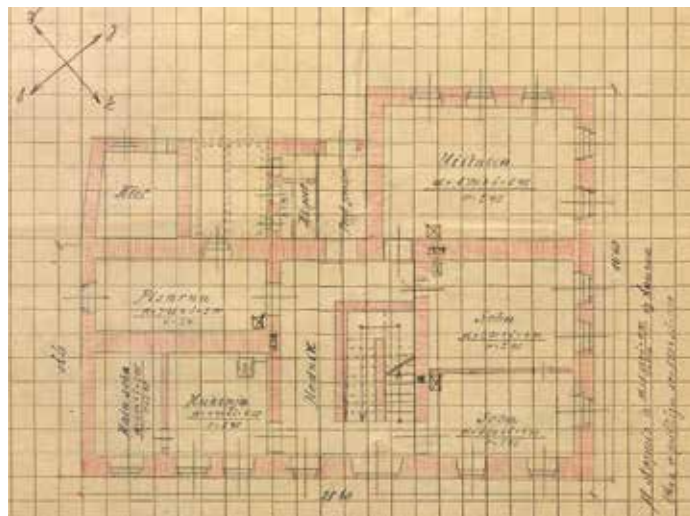
Maja leta 1923 je dobila »šola v stavbo vodovod, pipo«. V šolskem letu 1924/25 so začeli na novo urejati šolski vrt. Napravili so novo žično ograjo. Otroci so se na vrtu učili cepljenja in obrezovanja sadnega drevja. V jeseni leta 1925 so za učiteljstvo naredili novi leseni drvarnici, postavljeni na betonsko podlago, kriti s cementno opeko, stroški so bili 6000 din. Po dvanajstih letih so prebelili vse tri učilnice. Pregledali so streho šolskega poslopja in jo »po potrebi prekrili«.

V šolskem letu 1928/29 je v spomin na 10. obletnico ujedinenja gospodarski odbor podobčine Grahovo na pobudo šolskega upravitelja podrl že votlo vaško lipo in odstranil razmetane kamne, ki so jo obkrožali. 19. maja 1929 so posadili novo lipo, visoko več kot šest metrov, ki sta jo izkopal prav na vrhu Špičke **Andrej Krajc** in sin šolskega upravitelja **Dušan**. S proslavo ujedinenja 1. decembra 1934 je bila združena posvetitev lipa, odkrit je bil spominski kamen, ki ga je obdelal kamnosek **Ivan Arhar** iz Cerknice. Darovalci so bili napisani na »pergamentnem papirju, ki je bil vložen v kamnu. Naknadni darovalci za oklep so tudi zabeleženi na pergamentnem papirju, ki je vžidan pod sedežem desno od spominskega kamna.« Betonska ograja okrog lipa je bila končana meseca julija 1935. Na šolskem vrtu so posadili malo drevesnico, divjake je podarila kmetijska podružnica, »ker bi jih drugače na kmetijskem vrtu pri pokopališču vse uničil voluhar«.

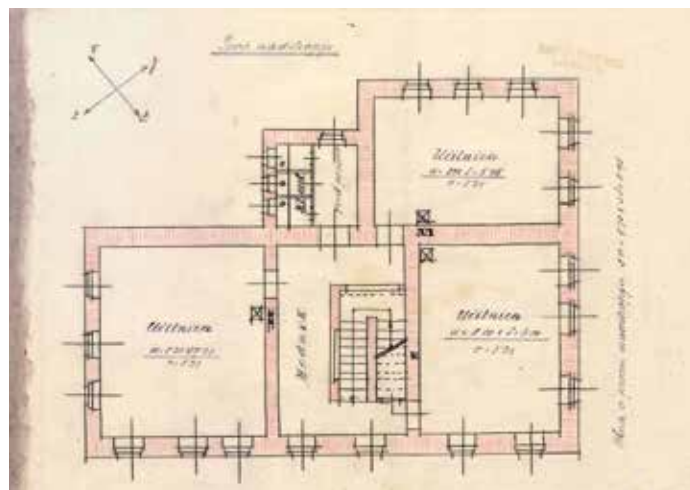
V času velikih počitnic leta 1937 so bili prebeljeni: učne sobe, hodniki, stranišča, pisarna, kuhinja. Prebarvani so bili tudi vsa okna, omare in table. Mizarska dela je opravil mizarski mojster **Klaneček** iz Grahovega, soboslikarska pa **Jakob Žagar** iz Starega trga, strešne cevi je popravil in prebarval klepar **Franc Vidrih** iz Loža, izdelal je tudi novo pločevinasto ploščo nad vrati, ki vodijo na dvorišče. Nov strelvod je namestilo podjetje Jugo-grom iz Maribora. Šolska pisarna je dobila novo omaro v zidu, hodniki nove obešalnike. Šolski oder so »montirali na vijake«, vse staro okovje so zamenjali z novim in novo konstrukcijo na stropu šolske sobe. Vhodna vrata in vrata na hodniku so dobila samodejna zapirala, nad vhodnimi vrati so namestili nosilec za zastavo in prenovili napis. V šolskem letu 1937/38 so napravili betonski okvir okoli gredic na šolskem vrtu, betonsko gnojno jamo in ventilacijo stranišč.

Stara grahovska šola, hrani Slovenski šolski muzej (SŠM).

Tloris pritličja grahovske šole, Šolski list, 1929–1936, hrani SŠM.

Tloris nadstropja grahovske šole, Šolski list, 1929–1936, hrani SŠM.

Vsa zidarska dela je opravil **Ivan Ronko** iz Cerknice. Aprila 1939 je **Jakob Žagar** iz Starega trga prebarval železne dele vrtno ograje, **Rudolf Ule** iz Grahovega pa je fugiral škarko pred šolo. V mesecu maju 1939 so izdelali tudi novo oporo za drevje okrog šolskega zidu.

Učiteljstvo

Nadučitelj in šolski vodja je bil še vedno **Josip Kobal** (1882–1964), v Grahovem je služboval od leta 1909 do 1920, ko je postal upravitelj Zavoda za slepe v Ljubljani. 4. septembra 1918 je na šolo prišla **Mihaela Kosmač**, supletinja **Valerija Ivanc** pa je bila odpuščena. Poučevali sta tudi **Marija Sirnik**, ki je bila marca 1920 premeščena k Svetemu Duhu, in **Angela Miselj**, ki pa je aprila 1920 odšla k Svetemu Roku ob Sotli. Oktobra meseca 1920 sta za učiteljico prišli **Marija Tomc** in **Zofija Vivoda**. V šolskem letu 1919/20 je bil zaradi pomanjkanja učiteljev uveden »skrajšan pouk«. Konec leta 1920 sta nastopili še **Amalija Leskovec** in **Vera Mahorčič**. Na mesto Kobala je bil 3. decembra 1920 imenovan učitelj iz Gorice **Rudolf Žnideršič (Žnidarčič, Žnidaršič)**, rojen 1884.

Januarja 1921 je prišel Alojzij Colja. Februarja 1921 je na igavaško šolo odšla učiteljica Vivoda, na njeno mesto pa je prišla **Marija Premrov** (rojena 1895). V kroniko so zapisali: »Umevno, da pri taki menjavi učni uspehi niso bili najboljši. I. razred je petkrat menjal učitelja, II. celo devetkrat, III. b štirikrat, III. a in IV. pa trikrat.« Na začetku šolskega leta 1921/22 sta prišla **Jakob Skubic** in **Angela Žnideršič Neřima**. 20. februarja 1922 sta bila v Belo Cerkev premeščena Vera Mahorčič in Alojzij Colja; s tem dnem je bila ukinjena vzporednica. Marca je kot pomožni učitelj nastopil **Fran Rozman**. Marija Premrov je bila septembra 1924 premeščena na štirikazredno osnovno šolo v Begunjah, **Alojzija Modic** pa je bila imenovana za stalno učiteljico, vendar je bila že julija 1925 premeščena v Cerknico. 14. februarja 1925 je bil na mesto voditelja grahovske šole imenovan **Fran Mercina** (rojen 1875), službeno mesto je nastopil 1. marca 1925, a upraviteljstvo je prevzel 1. aprila 1925. Marija Premrov je bila februarja 1925 ponovno imenovana za učiteljico na grahovski šoli, učitelj Jakob Skubic pa je bil takrat premeščen na šolo Šmarje pri Ljubljani. Marca 1925 je bila Angela Žnideršič Neřima imenovana na osnovno šolo Šentvid pri Stični, prav tako je bil na to šolo za upravitelja imenovan dotedanji grahovski šolski upravitelj Rudolf Žnideršič. Na novo sta bili v šolskem letu 1925/26 imenovani učiteljici **Alma Rössmann**, rojena 1880, in **Danica Mercina**, rojena 1904. Septembra 1926 je šel Fran Rozman na lastno prošnjo za učitelja v Voklo pri Kranju. Januarja 1927 je na izpraznjeno mesto prišla začasna učiteljica **Pavla Sedej**, rojena 1907. Oktobra 1929 je začel na šoli

poučevati **Bogomir Zadek**. Ministrstvo prosvete je junija 1929 dovolilo novo vzporednico in s tem povezano novo učno moč. Oktobra 1930 je na šolo prišel **Ivan Globokar**, v Stično na Dolenjskem pa je bila premeščena Danica Mercina. Septembra 1932 je učitelj Bogomir Zadek odšel na novo službeno mesto v Telče, »njegovo službeno mesto je ostalo vse leto izpraznjeno«. Oktobra 1933 je bil za učitelja v Grahovem imenovan **Stanislav Novljan**, rojen 1908, službo je nastopil novembra 1933. Januarja 1935 je na šolo prišla pripravnica **Ljudmila Lavrič**, rojena 1911 v Starem trgu, meseca novembra 1935 pa je bila premeščena na cerkniško šolo. S 15. aprilom 1936 je bil »razrešen upraviteljskih poslov Fran Mercina«, upraviteljstvo je prevzela Alma Rössmann, 5. oktobra 1936 je prevzel upraviteljske posle Ivan Globokar. S 1. majem 1936 je bila iz Rovt v Grahovo premeščena pripravnica **Zdenka Novljan**. Leta 1940 sta bili odsotni dve učni moči (bolniški dopust in orožne vaje).

Grahovski učitelji okrog leta 1930. Od leve: Alma Rössmann, Fran Mercina, Bogomir Zadek, Marija Premrov, Pavla Sedej, hrani Anica Premrov, vir: Janez Kebe.

Pouk, učenci, razširitev šole, uredbe, bolezni

Pouk se je začel meseca septembra 1918 s sveto mašo in klicanjem svetega Duha. Dne 20. novembra 1918 je poverjeništvu za uk in bogočastje odpravilo pouk v nemščini po vseh šolah. Z odlokom šolskega odbora v Cerknici je bila leta 1919 ustanovljena vzporednica, leta 1923 pa ukinjena. Ko so »Italijani leta 1921 po rapalski pogodbi izpraznili del zasedenega ozemlja z Logatcem«, je bil ustanovljen Okrajni šolski svet v Logatcu, s tem je bil ukinjen Šolski odbor v Cerknici. 23. junija 1923 se je prvič po vojni odvijala učiteljska konferenca v Cerknici. Okrajni šolski svet v Logatcu je na podlagi sklepa učiteljske konference vpeljal za ves okraj enotne podrobne učne načrte, 12. oktobra istega leta pa enotni šolski red. Višji šolski svet v Ljubljani je na svoji seji avgusta 1923 razširil šolo na petrazrednico. Junija 1929 je bila z odlokom prosvetnega ministrstva v Beogradu ustanovljena vzporednica. Ponavljalna šola, ustanovljena leta 1911, je bila leta 1930 ukinjena, »vsa šola se je spremenila v 4. razredno osnovno in 4. razredno višjo narodno šolo«.

V šolskem letu 1921/22 ni bilo pouka zaradi velikih zametov, v tem času je bil »pouk skrajšan«, zima je trajala do 6. maja. Od 12. marca do 7. aprila 1924 je bila šola zaprta zaradi škrlatice (škrlatinka). Maja 1928 je na šoli izbruhnila epidemija ošpic, smrtnega primera ni bilo. V šolskem letu 1936/37 je izbruhnila epidemija mumpsa. 21. julija 1937 je bil v šoli v Cerknici odprt zdravstveni dom pod vodstvom **dr. Smerduja**. Med šolskim letom 1937/38 sta se pojavili nalezljivi bolezni: davica (pouk je bil prekinjen za šest dni) in ošpice (pouk prekinjen za osem dni). Za ošpicami so oboleli skoraj vsi otroci. V mesecu januarju 1939 je zbolelo 15 otrok za oslovskim kašljem.

Šolsko leto	Število vpisanih učencev
1918/19	278
1919/20	270
1920/21	287
1921/22	290
1922/23	247
1923/24	212
1925/26	167
1926/27	193
1927/28	173
1928/29	197
1929/30	195
1930/31	219
1931/32	226
1932/33	247
1933/34	256
1934/35	256
1935/36	259
1936/37	267
1937/38	256
1938/39	250
1939/40	265

Vir: Šolska kronika OŠ Grahovo

Izpričevalo o dovršeni osnovni šoli, 28. junij 1934, hrani ZAL (F: MH).

gasilno društvo iz Žerovnice ... manifestirali so ujedinjenje po vasi. Otroci so vzklikali »Živel Peter, živel Aleksander, živela Jugoslavija, živel Krek, živel Korošec, živel Wilson«. Nadučitelj Josip Kobal je pod lipo prisotnim pojasnil pomen slavlja. 18. junija 1919 so na šoli prvič praznovali Vidov dan, spomin na bitko na Kosovem polju, v juliju pa rojstni dan Njega veličanstva kralja Petra I. s šolarsko mašo. Oktobra 1919 so obeležili 50. obletnico smrti pesnika Simona Jenka. Vsako šolsko leto so obeležili več državnih praznikov: 4. novembra praznik osvobojenja, 1. decembra praznik narodnega ujedinjenja s sveto mašo, na koncu so peli himno Bože pravde, dan je bil pouka prost, 17. decembra so praznovali rojstni dan prestolonaslednika Aleksandra s sveto mašo, ta dan ni bilo pouka. Šolsko leto se je končalo junija z zahvalno pesmijo in narodno himno, ki so jo peli na koncu maše.

24. maja 1922 so obhajali praznik svetega Cirila in Metoda. Maja 1922 so III. a, b ter IV. razred šli na izlet po Cerkniskem jezeru na Otok, prav

Kmetijska nadaljevalna šola, Gospodinjska nadaljevalna šola

19. septembra 1927 je bila za fante od 13. do 20. leta ustanovljena kmetijska nadaljevalna šola. Šolo je vodil in v njej poučeval Fran Mercina. Kmetijska nadaljevalna šola v šolskem letu 1929/30 ni delovala, ker je bilo premalo udeležencev, ponovno je začela z delom v naslednjem šolskem letu, vpisanih je bilo 16 fantov, dobivali so se dvakrat tedensko. Šolo so obiskovali zelo neredno, zato se je predčasno zaključila. 14. januarja 1929 so začeli pouk v gospodinjski nadaljevalni šoli za dekleta. Poučevali sta Danica Mercina in Marija Premrov. Dekleta so to šolo zelo rada obiskovala, razstavljala so kuharske izdelke in ročna dela. V šolskem letu 1937/38 je bil pouk, ki ga je vodila Marija Premrov, trikrat na teden v zimskih mesecih. V šolskem letu 1939/40 ni bilo ne kmetijskega ne gospodinjskega tečaja.

Dogodki, izleti

Po razpadu Avstro-Ogrske leta 1918 je nastala Država Srbov, Hrvatov, Slovencev, ki se je združila s Kraljevino Srbijo in Črno goro v Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, leta 1929 se je preimenovala v Kraljevino Jugoslavijo. V praznovanja zgodovinskih dogodkov se je vključila tudi grahovska šola. 15. decembra 1918 se je »pred šolskim poslopjem zbrala šolska mladina z narodnimi zastavicami v rokah. Njej so se pridružili: Narodni odbor, poštni urad, gospodarski odbori iz Grahovega, Martinjaka in Žerovnice ter prostovoljno

tako maja 1923 II. in III. a na Cerknisko jezero, III. b in IV. pa na Križno goro.

Učenci treh višjih razredov so si 19. maja 1925 ogledali apnenico nad grahovskim pokopališčem. Maja 1925 je zdravnik **Stanko Pušenjak** predaval »O tuberkulozi«. Junija 1925 so učenci III., IV. in V. razreda odšli na izlet »na vozovih« v Sodražico, kjer so si ogledali tovarno za izdelavo stolic in tovarno za napravo žičnih mrež, ter k Novi Štifti. »K izletu za ubožnejše otroke je prispeval g. **Alojzij Krajc** iz Grahovega din 180, ga. **Fajdiga** iz Sodražice je darovala vsakemu otroku – izletniku po eno pokalico in 12im revnim otrokom brezplačno kosilo.«

27. junija 1925 so na šoli zelo slovesno obeležili Vidov dan. Poleg mladine sta se pred šolo zbrali tudi požarni brambci iz Grahovega in Žerovnice ter za šolarji odkorakali k sveti maši, navzoči so bili tudi predstavniki občine, poštna uradnica in moštvo orožniške postaje. Po maši so odšli v šolo, v sobo V. razreda, kjer je »bil napravljen nov šolski oder«. Alojzija Modic je imela govor »Neodrešeni rojaki in naša država«. Otroci V. razreda so uprizorili igro Morje plaka, ki jo je napisal Tone Seliškar, ter igro Andreja Rapeta Ujedinjenje. Ves potreben les za igro je daroval Alojzij Krajc, barvo, žeblje, papir za kulise je darovala trgovina Levstek-Oblak. Kulise je poslikala učiteljica Alojzija Modic, preostalo delo so napravili učitelji: Fran Mercina, Jakob Skubic in France Rozman. Prostovoljni darovi so znašali 194 din in so bili porabljeni za izboljšanje šolskega odra.

Prizor iz igre Morje plaka, 27. junij 1925, hrani Zgodovinski arhiv Ljubljana (ZAL).

10. oktobra 1925 so se spominjali pete obletnice koroškega plebiscita, 15. februarja 1926 smrti Matije Gubca, junija pa 50. obletnice Cankarjevega rojstva. 1. junija 1926 so šli vsi razredi skupaj z razredniki na ogled Mrzle jame pod Križno goro, 7. junija pa je bila ekskurzija višjih razredov k Sveti Trojici. 29. maja 1927 se je šolska mladina pod vodstvom učiteljstva udeležila manifestacije ob 10-letnici »Majske deklaracije« v Cerknici. Oktobra 1927 so se spominjali 10. obletnice Krekove smrti, januarja 1928 pa Otona Župančiča ob njegovi 50-letnici. Dne 15. junija 1929 se je 200 otrok z razredniki odpravilo s štirimi vozovi v Sodražico. Junija

1930 sta šla nižja razreda na izlet na Cerkniško jezero, višji pa so odšli na velesejem v Ljubljano. V šolskem letu 1929/30 so proslavili rojstni dan kralja Aleksandra, rojstni dan kraljice Marije, 120-letnico Ilirije oživiljene, svetega Save, Strossmayerjev dan, materinski dan. Zaradi »težkega gospodarskega stanja ljudstva« je šola junija 1931 napravila le peš-izlet k sveti Ani in svetemu Križu. 15. junija 1932 so odšli na izlet »do državne meje v Planino«.

Ko so leta 1934 ubili kralja Aleksandra, je »16. oktobra na vrhu Slivnice zaplapolala na 16 metrov visokem drogu dolga črna zastava, katera priča daleč naokrog, tudi preko državnih mej, o globoki žalosti tukajšnjega obmejnega prebivalstva. Zastavo so darovali Grahovci, vojaki pogranične čete in deloma Žerovljani.« 18. oktobra so organizirali žalno slovesnost z udeležbo šolske mladine, vojaštva, žandarmerija, Sokolske čete, gasilcev iz Grahovega in Žerovnice, Društva kmetijskih fantov in deklet, ostalega občinstva. Po sveti maši se je pred šolo odvijala žalna slovesnost.

18. 10. 1934, žalna svečanost pred šolo za ubitim kraljem Aleksandrom, hrani ZAL.

Protialkoholno gibanje

Na šoli je bilo razvito protialkoholno gibanje, učiteljstvo je poudarjalo škodljivost alkoholnih pijač. V šolskem letu 1922/23 je bilo vpisanih okrog 65 % učencev, v šolskem letu 1923/24 je bilo vključenih 134 »Mladih junakov«, najvišji odstotek je bil v I. in III. razredu, najnižji v V. Šola je 16. maja 1925 obeležila »dan treznosti«. V maju so se odpravili na »poučni peš izlet« v Cerknico, kjer so prisluhnili predavanju »O škodljivosti alkohola« in si ogledali »združeno higiensko razstavo«.

Viri in literatura:

1. Auer, J.: Josip Kobal in njegov pomen za izobraževanje slepih otrok, v: Šolska kronika, št. 1-2., 2014, str. 124-130
2. Globokar, I.: Šola: Grahovo, tipkopis, 15. 5. 1939, ZAL
3. Kebe, J.: Cerkniško jezero in ljudje ob njem, 2011, str. 618
4. Kronika osnovne šole Grahovo od šolskega leta 1893 do 1970, Zgodovinski arhiv Ljubljana (ZAL)
5. Mercina, F.: Zgodovinski podatki o postanku in razvoju šole v Grahovem, tipkopis, 24. 3. 1929, SŠM
6. Okoliš, S.: Zgodovina šolstva na Slovenskem, 2008
7. Slovenski šolski muzej (SŠM), dokumentacijska zbirka, mapa šole Grahovo
8. Stalež šolstva in učiteljstva ... v Dravski banovini, 1934, str. 147
9. Šolski list, 1929-1936, SŠM
10. Zgodovinski arhiv Ljubljana, ZAL CER/0056

Edward Brown: ob 380. obletnici rojstva

Edward Brown (1644–1708), zdravnik, član angleške Kraljeve družbe, je preko slovenskega ozemlja potoval junija 1669.

Z Dunaja se je odpravil v Celovec, čez prelaz Ljubelj v Kranj, Ljubljano, Vrhniko, kjer omenja Argonavte, Borovnico, Cerknico, kjer je obiskal tudi slavno Cerkniško jezero. Ker je jezdil, si je posamezne kraje lahko podrobno ogledal. Zapisal je, da je Cerknica mestece s 300 hišami. Predstavil se je tedanjemu cerkniškemu sodniku Andreju Wiserju, ki mu je dal napotke in mu uredil prenočišče. Najprej si je ogledal Dolenje Jezero, nato pa Dolenjo vas, kjer se je vkrčal v čoln in preživel nekaj ur na jezeru. Verjetno je zamešal vasi in šel s čolnom z Dolenjega Jezera. Brown pozornost posveča pokrajini, jezeru, njegovim značilnostim, živalstvu in ribolovu. Zapiše, da je v jezeru ogromno rib, ki pripadajo zemljiškemu gospodu Eggenbergu, ko voda odteče, imajo pravico do ribolova tudi ostali. Jezerske ribe so take, kot v ostalih jezerih: našteva krape, linje, jegulje.

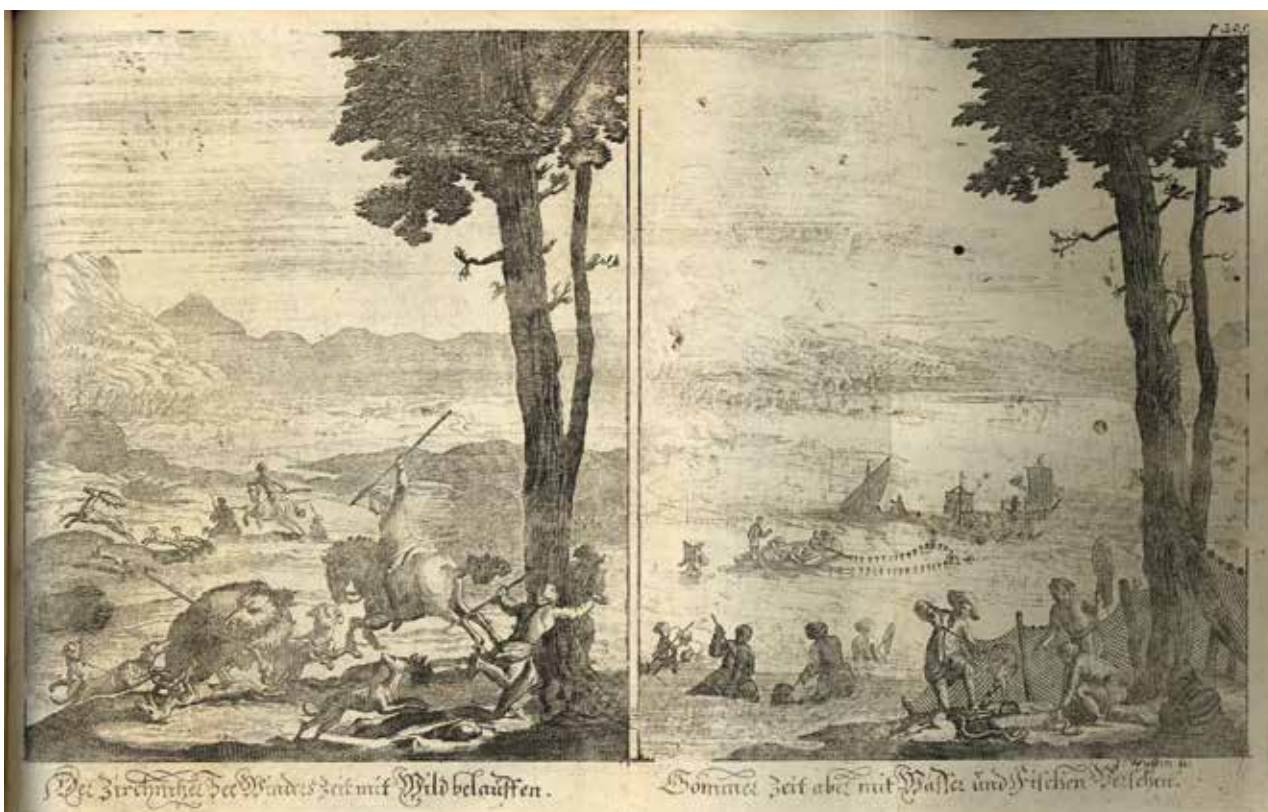
Navede, da vsako leto v juniju jezero odteče skozi luknje v dnu, septembra pa se voda vrne skozi te iste luknje. Brown zapiše imena lukenj, sedmih požiralnikov, v slovenščini, ki, kot pravi, je »jezik te dežele«. Našteje: Vodanos, Reshetu, Sitarza, Ribishkiama, Naknishu (Na Križu), Levishe, Kottel. Omenja tudi Ribiški kamen, po katerem ribiči vedo, kdaj bo voda odtekla.

Po vrnitvi je objavil potopis *A Brief Account of Some Travels ...* (1673, prva izdaja), ki je bil takrat edini dostopni

angleški vir o slovenskih krajih za tuje popotnike. Knjigo so večkrat ponatisnili in prevedli v nemščino, francoščino, nizozemščino. Delo je pomembno tudi zato, ker je z opisom Cerkniškega jezera vzpodbudilo Valvasorja, da je začel poglobljeno preučevati jezero, saj ga Brownov opis ni prepričal.

Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica je marca letos pridobila zanimivo rariteto Edwarda Browna, dve deli, obe prvi izdaji, ki sta skupaj vezani v eno knjigo: *A brief account of some travels in Hungaria, Servia, Bulgaria, Macedonia, Thessaly, Austria, Styria, Carinthia, Carniola, and Friuli: Potovanje od Dunaja na Štajersko, Koroško, Kranjsko in Furlanijo: Od nenavadnega Cerkniškega jezera do živosrebrnih rudnikov v Idriji in do ostalih izjemnih krajev v Alpah, 1673* ter *An account of several travels through a great part of Germany: in four journeys ...*, 1677.

Domoznanski oddelek Knjižnice Jožeta Udoviča Cerknica ima zdaj štiri Brownova dela, ki prinašajo opis Cerkniškega jezera, torej v angleščini dve izdaji iz let 1673 in 1685, francosko, ki je izšla 1674, ter nemško iz leta 1711, ki vsebuje tudi dve ilustraciji, odvisno od letnega časa: prva je lov na merjasca in jelena na Cerkniškem jezeru in druga z motivom ribolova. Na ilustracijah je naveden nemško-češki graver **Johann Franz Wussim** (1664–1747).

Ilustraciji J. F. Wussima: levo lov na merjasca in jelena, desno ribolov (F: MH)

Avtorica: **Janja Klemenčič**

Etnološke in kulinarčne značilnosti Slovenije

Z namenom ohranjanja bogate etnološke dediščine Slovenije in promocije kulinarike je v petek, 15. marca, v Novem mestu potekalo 26. državno tekmovanje etnološke in kulinarčne značilnosti Slovenije.

Letošnja tema je bila »Jedi na žlipo«. Mladi so raziskovali raznolikost okusov, ki jih ponuja slovenska kuhinja. Tekmovanje je bilo sestavljeno iz dveh delov. V prvem delu so tekmovalci raziskali oz. spisali nalogo na razpisano temo, v drugem delu pa so nalogo predstavili pred komisijo in svoje ugotovitve podkrepili s pripravo omizja in jedi.

Tekmovanja se je udeležila tudi dijakinja Kmetijske šole Grm in biotehniške gimnazije ter Dijaškega in študentskega doma Grm **Ivana Bavdek**, ki se je odločila, da bo predstavila jedi iz notranjske regije. Naslov njene naloge je bil Notranjska na žlici. Ivana je raziskovala tradicionalne notranjske jedi na žlipo. Z anketiranjem ljudi v okolici Begunj pri Cerknici in na Menišiji je izvedela, katere jedi ljudje poznajo in katere še vedno pripravljajo. Za strokovno komisijo je Ivana pripravila značilne notranjske jedi, kot so bloška trojka, krompir v »zevnici«, štruklji s kelado in ajdovi žganci z ocvirki.

Na tekmovanju so sodelovali tudi tekmovalci drugih šol, vsak s svojim edinstvenim pristopom k nalogi. Tekmovalci so se spopadli z izzivom, kako najbolje predstaviti jedi na žlipo, pri tem pa biti še ustvarjalni, tehnično spretni in poučeni o slovenski dediščini. V kategoriji osnovnih šol (OŠ) je 1. mesto osvojila OŠ Dramlje z nalogo z naslovom Drameljske jedi na žlipo, v kategoriji srednjih šol je 1. mesto osvojila naloga z naslovom Poznavanje jedi na žlipo med različnimi generacijami, ki so jo pripravili dijaki Biotehniškega centra

© Osebni arhiv

Naklo, v kategoriji višjih šol pa naloga z naslovom Jedi na žlipo treh generacij Višje strokovne šole na Grmu Novo mesto. Ivana Bavdek pa je dosegla odlično 3. mesto. Njene jedi so navdušile strokovno žirijo ter izkazale spoštovanje do tradicije ter inovativnost v interpretaciji okusov. Tekmovanje etnoloških in kulinarčnih značilnosti Slovenije pomeni neprecenljivo priložnost za mlade, da skozi kulinariko spoznavajo bogato dediščino Slovenije. Zagotovo bodo izsledki projektnih nalog spodbudili še nadaljnje raziskovanje in promocijo slovenske kulinarike.

Poletna oblačila nekoč

Dobrih devetdeset let ohranjena babičina poletna obleka mi je spomin na čas, ko še ni bilo tekstilnih odpadkov zaradi hitrega menjavanja oblačil. Obleka je bila narejena za daljše obdobje in različne priložnosti. Temno modro blago, brez vzorca, le med gubami je bel črtast potisk, je bilo poslano iz Amerike. Obleka ima spredaj in zadaj, od pasnega dela navzdol, skupino gub, ki so delno prešite. Gube so tudi v prednjem delu životka in ravno gube dajejo obleki svečan videz. Sešita je bila s šivalnim strojem, na robu je zagib šivan ročno, s prekritimi križnimi vbodi. Pas in pasna sponka sta bila izdelana iz istega blaga.

Rezka Kranjc, ki se je krojaškega poklica izučila pri Krojaštvu Kebe v Cerknici, je ocenila, da je to obleko sešila zelo dobra šivilja, blago je na otip podobno kot žoržet, vsekakor pa obleka izvira iz tridesetih let prejšnjega stoletja. V omenjeni krojaški delavnici so pred dobrimi šestdesetimi leti sešili kratke deške hlače z naramnicami, ki so bile tedaj poletno oblačilo dečkov. Sešite so iz trpežne bombažne tkanine, narečno »cajg«, ki je na zunanji strani nakosmatena. Robovi so obšiti z robnim trakom, gumbi so iz roževine. Žal pa se na tem svetu vse spreminja, tudi poletna oblačila, in tako je ostal le spomin na oblačila minulih dni. ■

✍️ Štefka Šebalj Mikše

Avtorica: **Alja MPetrič** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Čas predstavitev dela ljubiteljske kulture

Pomladanski meseci so čas, ko Javni sklad za kulturne dejavnosti (JSKD) po področjih pripravlja pregledne revije produkcije in ustvarjalnosti ljubiteljskih društev ter ostalih skupin, strokovni spremljevalci pa mentorjem podajo mnenja o nastopu in priporočila. Najboljše skupine se z območnih revij uvrstijo še na regijska in državna srečanja. Organizacija revij je v domeni območnih izpostav (OI) JSKD. V Kulturnem domu Cerknica so bili v marcu in aprilu kar štirje tovrstni dogodki.

Cerkniška izpostava je 28. marca pripravila Območno srečanje otroških gledaliških skupin. Predstavili sta se dve gledališki skupini, ki delujeta v sklopu dramske skupine in uličnega gledališča v Osnovni šoli (OŠ) Notranjski odred Cerknica. Prva skupina je pod mentorstvom **Urške Šparemblek** raziskovala poulično gledališče in se spraševala, kaj so to stari časi. Predstavo so poimenovali Zgodba o starih časih. Druga skupina otrok je občinstvo popeljala v pravljčni svet čarovnic in na humoren način prikazala odnose med mladostniki in njihovimi starši. Mentorici **Daša Joželj Kranjc** in **Erika Opeka** sta navdih za predstavo dobili v besedilu Ferija Lainščka Bara Bara. Kot je povedala vodja OI JSKD Cerknica **Alja MPetrič**, sta se obe gledališki skupini zelo izkazali, mladi gledališčniki pa so s kakovostjo uprizoritve presenetili tudi strokovno spremljevalko, priznana slovensko gledališko igralko **Ano Ruter**.

5. aprila je bila na sporedu območna plesna revija. Na Plesnem popotovanju, kot se revija imenuje, se je predstavilo enajst točk. Nastopili so plesalci iz Kulturnega društva Rak Rakek (mentorici **Vesna Turšič** in **Nina Oblak**), Kulturno-izobraževalnega društva Plesonoga (mentorica **Jelena Oleami**, somentorica **Neža Jelinčič**) ter dve plesni skupini iz Društva upokojencev Rakek – Frajle (mentorica **Marjeta Friedl**) in Mavrica (mentorica **Marija Španič**). Predstavili sta se tudi gostujoča skupina mlajših in starejših plesalcev iz Plesnega studia Taurus iz Logatca (mentorice **Nina Zidarič**, **Nika Rupnik** in **Tanja Mužević**) ter plesna skupina Žurerke iz Kulturnega društva Borovnica

(mentorica **Nenci Stevanovski**). Ples je spremljala strokovna spremljevalka **Tina Valentan**.

Poustvarjalci glasbenega izročila in folklorne skupine so se na prireditvi Drumlja, drumlja dromljica predstavili 13. aprila. V prvem delu so nastopili poustvarjalci glasbenega izročila: **Marija Baraga**, Ljudski pevci Jezerci in **Damijana Škrlič**. V drugem delu pa so se zavrteli in zapeli folklorniki iz Folklornega društva Rakek, Folklorne skupine Bloke in Folklorne skupine Grmada. Za popestritev programa so poskrbeli glasbeniki iz Glasbene šole Vilija Marinška – **Tim** in **Jan Miškulin** ter **Lovro Basar**. Prireditve, ki sta jo strokovno spremljala **Anja Jamšek** in **Klemen Bojanovič**, je povezovala **Maruša Mele Pavlin**.

Teden pozneje se je cerkniški kulturni dom spremenil »V deželo lutk«. Tako se namreč imenuje regijsko lutkovno srečanje osrednje Slovenije. Na odru se je predstavilo kar sedem lutkovnih skupin. Pri uprizoritvah so uporabljale različne lutkovne tehnike in lutke – od ročnih, senčnih do marionetnih. Nastopile so vzgojiteljice Vrtca Ig, tri skupine iz OŠ Miška Kranjca Ljubljana, vzgojiteljice vrtca Vodmat Ljubljana, otroci OŠ Zbora odposlancev Kočevje s Kulturno-umetniškimi društvom Jazbec in partnerji ter Društvo Marionetno gledališče Jurček iz Hrastnika. Lutkovno srečanje je strokovno spremljala režiserka in pedagoginja **Nika Bezeljak**, ki se z lutkami in gledališčem ukvarja že od otroštva. Za povezovanje in popestritev programa je poskrbela **Ana Obreza**, ki je občinstvo hudomušno nagovorila pred vsako predstavo.

V Radovljici pregledna razstava Marjana Mančka

☞ ☒ Marija Andoljšek

Od 2. aprila je v Šivčevi hiši v Radovljici na ogled pregledna razstava ilustratorja, karikaturista in avtorja stripov ter animiranih filmov **Marjana Mančka**. Na mednarodni dan knjig za otroke in mladino sta razstavo uradno odprla župan občine Radovljica **Ciril Globočnik** in direktorica radovljiških muzejev **Petra Bole**. Marjan Manček pa se dogodka zaradi bolezni na žalost ni mogel udeležiti. Umetnik se predstavlja z izbranimi deli iz svojega bogatega, več kot štiri desetletja nastajajočega opusa. Prvič pa so bile na ogled ilustracije, ki jih je zasnoval za zgodbo Kako sem odkril elektriko znanstvenika Nikole Tesle, izdal in založil pa jo je marca 2024 Zavod Proantika iz Radovljice. V spremljevalnem delu programa je sodelovala Hiša eksperimentov. V znanstveni dogodivščini so skupaj z obiskovalci na zabaven in sproščen način izvedli nekaj zanimivih Teslovih eksperimentov. Razstava bo v Šivčevi hiši v Radovljici na ogled do 28. maja, in sicer od torka do sobote od 10.00 do 12.00 ter od 16.00 in 18.00. ■

Obisk mozaičarjev iz Hrvaške

☞ ☒ Karmen Petrič

V soboto, 13. aprila, sta mozaično sekcijo Kulturnega društva (KD) Rak Rakek obiskala zakonca **Andreja** in **Igor Kabić** iz Zagreba. Gosta se tudi sama ukvarjata z izdelovanjem mozaikov, v poletnih mesecih pa organizirata tečaje mozaičenja pod naslovom Bohemian Garden Croatia v Kukljici na otoku Ugljan v bližini Zadra. Tečaje vodijo svetovno priznani mentorji. Na spletu sta zasledila tudi uspešne projekte mozaičarjev KD Rak Rakek in si jih želela ogledati. Seveda smo ju z veseljem sprejeli in jima s ponosom pokazali vse naše mozaične stene. Lahko se pohvalimo, da jih je v sedmih letih samostojnega delovanja nastalo že osem. Predstavili smo jima naš način dela, vse od idej, osnutkov do izvedbe projektov. Bila sta pozitivno presenečena in navdušena. Popoldne smo si ogledali tudi lepote Cerknškega jezera in znamenitosti Rakovega Škocjana. Na samem ogledu smo že snovali skupne projekte in sodelovanje. Upamo, da se bodo uresničili. ■

NOVO
Reševanje vraščenih nohtov z vgradnjo sponke

NEGA OBRAZA (katerakoli)
MASAŽA ROK Z BOGATO MASKO GRATIS

DERMACEUTIC/KEMIČNI PILING
15% POPUST

MASAŽE
10. OBISK GRATIS

PAKETI:
oblikovanje telesa/kavitacija, limfna drenaža, radiofrekvenca, maderoterapija, vacuslim, cryo, EMS (elektromagnetni stimulator)
15% POPUST

DEPILACIJA Z VOSKI IN SLADKORJEM
3 + 1 PREDEL GRATIS (najcenejši del)

DIODNI LASER
(paket 6 obiskov)
15% POPUST

Z nametom v pomlad

031 549 385
www.andifit-svarog.si
andi.podobnik@gmail.com
Rihtar d.o.o., Partizanska 20, 1380 Cerknica

Savne in kozmetične storitve
SVAROG

microera

Microera Jože Šilc s.p.

Hrovača 14A - 1310 Ribnica - trgovski center SPAR

☎ 01 837 31 16

☎ 051 358 762

✉ info@microera.si

www.microera.si

- vsi paketi NAJ že za 8,99 €/mesec
 - paketi NEO po enotni ceni že za 28 €/mesec
- * več na www.telekom.si

DELOVNI ČAS

PON - PET 8.30 - 11.30 in 14.00 - 17.00
SOBOTA 8.30 - 11.30

TelekomSlovenije

Vir: Zveza slovenskih glasbenih šol Fotograf: Ljubo Vukelič

Nagrade in priznanja Frana Gerbiča 2024

Nagrade in priznanja Frana Gerbiča je Zveza slovenskih glasbenih šol letos že enaindvajsetič podelila najzaslužnejšim glasbenim pedagogom in organizatorjem za življenjsko delo ter za izjemne dosežke na pedagoškem in organizacijskem področju pri uveljavljanju glasbene in plesne vzgoje ter izobraževanja v Republiki Sloveniji. Zveza slovenskih glasbenih šol je tako v 21 letih podelila 38 nagrad in 66 priznanj Frana Gerbiča.

Za leto 2024 je sklep o javnem razpisu za podelitev nagrad in priznanj Frana Gerbiča v skladu z veljavnimi pravili sprejel izvršni odbor Zveze slovenskih glasbenih šol. Javni razpis je bil objavljen 5. decembra 2023 in je bil odprt do 31. januarja 2024. Na podlagi Pravilnika o podeljevanju nagrad in priznanj Frana Gerbiča je komisija v sestavi: **Radmila Bikić Magdić, Erna Lukač, Milivoj Matkovič, Ivo Bašič in Metka Podpečan** obravnavala sedem pravočasno prispelih vlog in se skladno s sprejetim pravilnikom soglasno odločila, da za leto 2024 podeli eno nagrado in štiri priznanja. Prejemnica nagrade Frana Gerbiča za življenjsko delo ter izjemne dosežke na pedagoškem in organizacijskem področju pri uveljavljanju glasbene vzgoje in izobraževanja je ravnateljica Konservatorija za glasbo in balet Maribor **Helena Meško**,

predana svojemu poslanstvu in skrbi za ohranjanje in razvijanje slovenskega glasbenega šolstva na najvišji kakovostni ravni. Prejemniki priznanj Frana Gerbiča za izjemne dosežke na področju glasbene vzgoje in izobraževanja ter glasbenega poustvarjanja so **Anastazija Juvan, Diana Šimbera, Tanja Petrej in Dejan Jakšič**.

Letošnja podelitev je potekala 2. aprila v Kulturnem domu Cerknica. Med gosti je bila tudi predsednica Republike Slovenije **Nataša Pirc Musar**, ki je poudarila: »Izjemnega pomena je tudi, da je glasbena izobrazba dosegljiva vsakemu, ne glede na socialni status. S široko dostopnim glasbenim

šolstvom odkrivamo talente, ki bi sicer morda ostali skriti. So dejavnosti, pri katerih smo izgubili širino vključenosti otrok. V nekaterih športih, na primer, se že pozna, da je vse preveč odvisno od materialnih zmožnosti staršev. V glasbenem izobraževanju na srečo še ni tako, a to ne pomeni, da smo lahko povsem brez skrbi.«

Dogodka se je udeležil tudi minister za vzgojo in izobraževanje **dr. Darjo Felda**, ki je nagrajenki in prejemnikom priznanj podelil listine. Nagrajence in zbrane na slavnostni prireditvi so nagovorili tudi predsednica Zveze slovenskih glasbenih šol Radmila Bikić Magdić, župan občine Cerknica **Marko Rupar** in predsednica Komisije za podeljevanje nagrad in priznanj Frana Gerbiča Metka Podpečan.

Prireditve je povezovala **Karmen Cestnik**. V kulturnem programu so nastopili prvonagrajenci 53. tekmovanja mladih glasbenikov Republike Slovenije TEMSIG in 16. tekmovanja mladih slovenskih baletnih plesalcev BALTEK: Trio Dolce v sestavi flavtistka **Vesper Videc**, klarinetist **Maj Brežnik** in pianistka **Amalija Jager** iz Glasbene šole Celje, balerina **Brina Gerebic** iz Glasbene šole Lendava, violinist **Mark Lev Krajnc** iz Glasbene šole Fran Korun Koželjski Velenje in harfistka **Leto Križanič Žorž**, študentka Mozarteuma v Salzburgu. Gerbičeve samospeve sta izvedla baritonist **Janko Potočnik** in pianistka **Olga Ulokina**, učiteljka na Glasbeni šoli Fran Korun Koželjski Velenje.

Iskrene čestitke vsem prejemnikom nagrad in priznanj Frana Gerbiča za leto 2024!

Avtorica: **Maruša Opeka** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Martin Košir

Martin (Tine) Košir iz Selščka je bil presenečen, ko sem ga povabila k predstavitvi v Slivniških pogledih. »Zakaj le, ko pa se na Menišiji nič ne zgodi brez tebe,« sem mu razložila. Pa mi takoj pojasni: »Meni je mi pred jaz. Brez ekipe takih projektov ne moreš delati. Kot mi je pred leti rekla pokojna Rezka in kar je postalo naš slogan: Selšček, to smo mi.«

In kako se je začelo? Pri 18 letih se je Martin Košir začel zanimati za družabno dogajanje. Skupaj z nekaj domačini je razmišljal, kako bi tudi na Menišiji naredili nekaj za mlade. Martin Košir je naredil opombo pri besedi Menišija:

»**Maksimiljan Turšič** nas je spodbudil, da bi ustanovili Športno društvo Menišija, in tega izraza sploh nismo poznali. Pojmovanje Menišija se po vojni nameno-

ma, zaradi povezave s cerkvijo in cerkvenim, ni več uporabljalo.«

Leta 1990 pa so se politične in družbene razmere začele spreminjati in v tistem času so meniševske vasi Selšček, Topol in Begunje s pomočjo Martina dobile Športno društvo Menišija, takrat še pod okriljem Zveze socialistične mladine. Martin še vedno hrani takratni žig, v spomin pa se mu je vtisnil tudi dogodek, ko so šli v prelomnih časih osamosvajanja prijaviti ples na upravno enoto: »Kaj boste s tem žigom, letos naj vam še bo, drugo leto bo pa konec,« ga je podučila referentka.

Dogodkov Športnega društva Menišija se je udeleževalo tudi 50 ljudi in več. Dobro so sodelovali z begunjsko šolo, ki jim je dovolila uporabo telovadnice. Je bilo pa zanimanje za kulturo na Menišiji večje kot za šport, zato je jeseni 1991 iz športnega nastalo Kulturno društvo Menišija, ki je korenine iskalo v bogati zgodovini kulturnih dejavnosti na Menišiji. Premiera prve predstave novonastalega društva je bila 15. marca 1992, odigrali pa so predstavo Dva para se ženita, avtorja Vaclava Dobskýa, v režiji **Marije Hren**. Martin Košir je takrat odigral H. Svetlina, mestnega ženina, in rad se spominja priprav iger, ki so člane povezale v ustvarjanju in druženju. Poleg številnih odigranih iger je njihova zasluga postavitve kipa prevajalcu, pisatelju in znanstveniku dr. Jožetu Debevcu. Vse dokumentarno in slikovno gradivo o kulturnem društvu ter zgodovini kulturnega delovanja na Menišiji je Martin ob 30-letnici kulturnega društva zbral v posebni publikaciji.

Dogajanje v tem koncu občine pa je v preteklih desetletjih zaznamovalo še eno društvo – Turistično društvo Menišija, katerega gonilna sila je bil žal že pokojni Martinov oče, legendarni **Janko Košir**. Martin pravi, da mu je oče rekel, da je bil on njegov navdih za turistične pobude, kot so table

Dobrodošli na Menišiji, označene pohodniške in sprehajalne poti, prireditve Na lepi Menišiji ... Tako kot ju je imel njegov oče Janko, ima tudi Martin v sebi moč in energijo,

da povezuje, združuje, snuje, ljudje pa sledijo njegovim idejam. »Pomembno mi je, da ljudje pridejo, da sodelujemo, da se vsak počuti dobrodošel,« je prepričan. Martin je

tudi predsednik Vaške skupnosti Selšček, ki je ena najdejavnejših, če ne kar najdejavnejša v občini Cerknica. Čistilne akcije, vaški pikniki, kresovanje, druženje ob dnevu samostojnosti, pohodi, košnja po starem, praznovanja okroglih jubilejev njihovih vaščanov, dogajanje pod vaškim kozolcem, športne igre ... so dogodki v vasi, na katerih Martin ne umanjka.

Vas ima celo Viber skupino, prek katere se obveščajo o dogodkih.

»Selšek ima danes 150 ljudi,« razloži, »kar je največ v zgodovini, skoraj nobena hiša ni prazna, kar je tudi pokazatelj, da se ljudje tukaj dobro počutijo.«

Leto 2013 je bilo za vas prelomno, saj so po dolgih letih prizadevanj v Selščku v sodelovanju z Občino Cerknica in vaškim svetom postavili spomenik slikarju Maksimu Gaspariju in uredili vaško središče. Od takrat je Selšček »uradno« Gasparijeva vas – hišne številke z razglednicami Maksima Gasparija, Gasparijeve jaslice, vaški grb z Gasparijem v ospredju ... Podobe pustnih šem z Gasparijevih razglednic pa so bile navdih za še en projekt – Sevski potecini. »Leta 2014 sem na televiziji videl možakarja, kako kleplje maske. Doma smo ravno prekrivali streho in je baker ostal ter »klpklpklp« poskusim. Masko je obležala v garaži, čez nekaj časa pa sem jo pokazal **Ladu Likarju**, ki je v njej prepoznal enega od domačinov. In tako se je začelo,« se spominja Martin. Danes Sevski potecini štejejo že šestnajst likov, vsako leto pa nastanejo še novi. »To je res neverjetno, da so se za potecine navdušili tudi mladi, ki jih sicer težko angažiraš,« je navdušen Martin, ki skupaj s Selščani v vasi piše novo tradicijo, temelječo na medsebojnem spoštovanju, povezovanju in medsoseskimi pomoči. Marsikdaj je slišal tudi kakšno pripombo in z njihovimi idejami se niso vsi vaščani strinjali, ampak je tudi to vzel za dobro in premislek. »Če sam nisi ojgn, ne morš nobenga užgat,« zaključuje Martin.

Pobarvana pravljica

V četrtek, 28. marca, popoldne se je na cicibanskem oddelku Knjižnice Jožeta Udoviča Cerknica zbrala gručica otrok, ki so prišli na Pobarvano pravljico, da bi se podružili in imeli lepo. Pobarvana je pomlad, velikonočni prazniki, naše skupne ustvarjalne urice, zatorej je tako zazvenelo tudi četrtkovo snidenje, ko se je za začetek kuhala prvoaprilska čorba, nato pa je prostor zapolnila taka in drugačna ljubezen. Saj res. Kako pokažemo, da imamo nekoga radi? Zajček Rjavček in zajec Rjavec sta kar tekmovala, da bi drug drugemu dokazala, čigava ljubezen je močnejša. In kako je po zgodbi v knjigi zasijal Srečen dom! Topel, sončen in barvit. Kot delavnica, na kateri so otroci krasili mega pirh, ki se je s pomočjo modre vodene barve še čarobno ozaljšal ... »Nekoga moraš imeti rad,« je zapisal Ivan Minatti, čigar 100. obletnica rojstva je obarvala marčevske dni. Imejmo se radi tudi mi vsi.

✍️ Anita Leskovec

Mozaiki izpod rok najmlajših

Izdelovanje mozaikov v vrtcu ni prav pogosta dejavnost strokovnih delavk pri delu z otroki. Imeli smo odlično priložnost, da jo vključimo v program oddelka Miške na Rakeku. Mozaična sekcija Kulturnega društva Rak Rakek je že nekaj let zelo dejavna v našem okolju. Z otroki na sprehodih po Rakeku in na šolskem igrišču občudujemo njihove umetnine. Lansko šolsko leto smo si z otroki ogledali tudi njihovo razstavo v rakovski knjižnici. Velikokrat nam je o izdelavi mozaikov pripovedoval tudi naš **Tevž**, vnuk vodje mozaične sekcije **Karmen Petrič**. To šolsko leto smo babi Karmen (tako so jo poimenovali otroci) povabili, da tudi nam pokaže, kako nastane mozaik. Skupaj z **Romano Strle** se je z veseljem odzvala na našo prošnjo. S Tevžem sta nam najprej pokazala nekaj njegovih mozaikov iz različnih materialov ter postopek izdelave. Karmen in Romana sta nato otrokom razdelili potrebne pripomočke in material. Pomagali sta jim pri uresničevanju idej ter rezanju manjših koščkov takšnih in drugačnih oblik, tako da so nastali unikatni mozaiki. Naj zaključim s komentarjem s spletnega omrežja: »Za prihodnost mozaičarstva se nam ni treba bati.«

✍️ Nadja Zgonc

Poletno počitniško varstvo v Petki

V Centru za mlade Petka je pravo pomladno vzdušje. Ob četrtek imamo ustvarjalnice, v ponedeljek, 20. maja, pa organiziramo bingo za osnovnošolce z bogatimi nagradami. Znani pa so tudi termini za poletno počitniško varstvo. Zaradi velikega povpraševanja v preteklem letu smo jih letos razpisali nekaj več: 26.–28. junij, 1.–5. julij, 22.–26. julij, 29. julij–2. avgust, 5.–9. avgust in 12.–14. avgust. Prvi in zadnji termin sta zaradi praznikov nekoliko krajša. Varstvo bo potekalo vsak dan, od ponedeljka do petka, od 8.00 do 16.00 in je brezplačno. Plača se le prispevek za kosilo pri lokalnem ponudniku. Ves čas bosta prisotni dve odrasli osebi. Poleg iger, sprehodov in ustvarjanja bomo za otroke v sodelovanju z lokalnimi izvajalci pripravili zanimive delavnice: obiskali bomo konje, se učili cirkuških veščin, spoznavali različne inštrumente, naredili lutkovno predstavo, si ogledali kemijske poskuse, tiskali risbice na majice in še veliko zanimivega. Prijave na poletno počitniško varstvo zbiramo do zapolnitve mest na center.petka@gmail.com. Sredstva za delovanje programom Centra za mlade Petka zagotavlja Občina Cerknica.

✍️ Maša Simčič @ Arhiv Petke

Občinski in regijski kviz gasilske mladine na Rakeku

V soboto, 2. marca, je v organizaciji Gasilske zveze (GZ) Cerknica, Gasilske zveze Loška dolina in gasilskega sektorja Rakek potekal občinski kviz gasilske mladine. Tekmovanja na Osnovni šoli »Jožeta Krajca« Rakek in v Športni dvorani Rakek se je udeležilo 76 ekip iz treh kategorij: pionirji (38 ekip), mladinci (32 ekip) in pripravniki (6 ekip). Najboljše tri ekipe iz vsake kategorije so se 16. marca udeležile regijskega tekmovanja, ki je prav tako potekalo na rakovski šoli in v športni dvorani. Regijsko tekmovanje je bilo v organizaciji mladinske komisije Notranjske regije, GZ Cerknica in sektorja Rakek. Tu se je pomerilo 16 pionirskih ekip, 16 mladinskih ekip in 14 ekip pripravnikov. Napredovanje na državno

tekmovanje iz kviza gasilske mladine je uspelo prvima dvema ekipama iz vsake kategorije. Iz Gasilske zveze Cerknica se je na državno tekmovanje uspelo uvrstiti ekipi iz Nove vasi. Kviz gasilske mladine zadnja leta predstavlja priložnost, da najmlajši spoznajo gasilstvo v Sloveniji, del njegove zgodovine, gasilsko in tehnično opremo, ki jo uporabljajo operativni gasilci na intervencijah, ter tudi prvo pomoč. Če se je v času epidemije zdelo, da bodo dejavnosti mladine v gasilstvu zamrle, sedaj lahko rečemo, da je bil strah, da mladina ne bi pristopala v prostovoljna gasilska društva, odveč. To nakazuje dobra udeležba otrok na tekmovanjih, saj se število tekmovalcev že drugo leto zaporedoma povečuje. V največji meri te zasluge lahko pripišemo aktivnemu delu društev z mladino. Opazili smo tudi, da je mladina vse dejavnejša pri delu z najmlajšimi člani. S tem društvom pomaga pri vključevanju otrok v izobraževanja, tekmovanja ter pozneje v operativne vrste. Obeh tekmovanj brez prostovoljnega dela gasilcev, podpore Občine Cerknica in Osnovne šole »Jožeta Krajca« Rakek ne bi bilo mogoče izpeljati na tako visoki ravni. Vsem se iskreno

zahvaljujemo, da so prispevali vsak svoj del, ki nam ga je skupaj uspelo sestaviti v celoto. Kot predsednik mladinske komisije Gasilske zveze Cerknica si želim, da s pomočjo mentorjev in društvene podpore mladim damo priložnost, da postanejo dobri gasilci, predvsem pa ljudje, ki bodo željni pomagati. Mladi si morajo med seboj znati pomagati, kajti le skupaj bodo lažje dosegali zastavljene cilje in jim čut do sočloveka ne bo tuj.

☞ Boštjan Švigelj 📷 Arhiv GZ Cerknica

Čestitke učencem glasbene šole!

Na 5. mednarodnem tekmovanju Celeia 2024 v disciplini kontrabas so učenci pod mentorstvom profesorja **Jerneja Budina** in korepetitorja **Ivana Marinovića** dosegli odlične rezultate.

Predkategorija: **Alex Torul** (zlata plaketa)

I. kategorija: **Brin Simičak** (zlata plaketa)

II. kategorija: **Rok Zajec** (srebrna plaketa)

KANU SAFARI.

IZPOSOJA KANUJEV • CERKNIŠKO JEZERO

SOBOTA, NEDELJA, PRAZNIKI
od 10. do 18. ure
med tednom pokličite 051 30 76 80

• KANU IZLETI
• TEAM BULDING
• ROJSNODNEVNI KANU IZLETI

TURISTIČNO
DRUŠTVO
RAKEK

14. KUNAVERJEV POHOD

sobota, 1. junij 2024
na železniški postaji Rakek

8.30 - prijava na pohod
9.00 - kulturni program
9.30 - začetek pohoda

Prijavnina na pohod znaša 10 € in
vključuje: prigrizke, topla malica,
zavarovanje in darilo.

OBČINA
CERKNICA

LEPO VABLJENI!

Avtor: Gregor Mišič

Uspešno delo z mladimi in vrnitev članov

Košarkarski klub (KK) Cerknica v lokalnem okolju deluje že več kot petdeset let. Učenje športa in spodbujanje igre v klubu začnejo že pri otrocih od drugega leta starosti, redne treninge od osnovnošolskih otrok vse do članske ekipe, ki bo v prihodnji sezoni ponovno tekmovala v državnem prvenstvu. Podrobnosti nam je predstavil Urban Jernejčič, ki je aktiven v vodstvu kluba kot sekretar in kot trener.

V letošnji sezoni ima klub aktivnih deset kategorij, ki tekmujejo pod okriljem Košarkarske zveze Slovenije. Vključene športnike in športnice vodi šest trenerjev z zaključeno trenersko izobrazbo, pri treningih in organizaciji dogodkov pa so na voljo dodatni trenerji in pomočniki. V klubu trenira približno dvesto otrok – v proces so vključeni tako fantje kot dekleta. Najmlajšim je namenjena »žogarija«, kjer trenerji izvajajo splošne gibalne vsebine in je manj povezana s košarko, predvsem pa se trudijo, da otroci skozi igro spoznajo šport. Najmlajši trenirajo enkrat do dvakrat tedensko, starejši, ki preidejo v resnejše ukvarjanje s košarko, organizirano trenirajo štirikrat tedensko, konec tedna pa potekajo tekme.

© Arhiv KK Cerknica

V zadnjih letih se je klub redno udeleževal mednarodnih turnirjev v Ostravi, Sarajevu, Beogradu in Pragi. Zadnjega so se za velikonočne praznike udeležili že tretjič zapored. Tam so se srečali z enakovrednimi nasprotniki, turnirja so se udeležile tudi nekatere druge ekipe iz Slovenije. Letos je KK Cerknica na praškem turnirju nastopil s petimi ekipami. Dekleta v starostni kategoriji do 18 let so osvojila prvo mesto, dekleta do 14 let drugo mesto, fantje iste starosti tretje mesto, fantje do 16 let ter do 20 let pa so bili peti. Cerknikiški trenerji poleg same izkušnje, namenjene mladim športnicam in športnikom, omenijo precejšnjo lastno strokovno korist obiskovanja takih turnirjev – prek tega spoznavajo načine treniranja in tekmovanja v drugih državah. Na turnirju v Pragi so tako imeli možnost strokovno spregovoriti s trenerji iz Češke, Slovaške, Nemčije, Latvije in Združenih držav Amerike.

Vsako leto v avgustu organizirajo poletne priprave, ki se jih običajno udeleži okoli šestdeset otrok. Priprave so namenjene športnicam in športnikom, ki se že resneje ukvarjajo s košarko ter potrebujejo nekoliko več telesne (kondicijske) pripravljenosti, da se med sezono prepreči poškodbe. Taki dogodki udeležence medsebojno povežejo, omogočajo socializacijo in druženje.

Prihodnja sezona bo za KK Cerknica prelomna, saj bo po dveh letih ponovno tekmovala v četrti državni ligi (4. SKL). Trener članske ekipe **Miha Korošec** pove: »Ponovni vstop članske kategorije pod okrilje Košarkarske zveze Slovenije pomeni velik korak naprej tako za klub kot tudi za mlade igralce. Tudi sam sem bil nekoč mlad igralec in prav članske tekme so bile razlog, da sem vzljubil košarko. Dobil sem tudi motivacijo za treniranje, da tudi sam nekoč postanem članski igralec. Članska ekipa oziroma jedro ekipe bo ostalo tako, kot je bilo v zadnjih dveh letih v lokalni trim ligi. To so mladi igralci, s katerimi delam že več let in so bili skupaj tudi v mlajših kategorijah. V klub bodo vključeni nekateri starejši povratniki, ki so nekoč za domači klub že igrali. Kot dolgoletni igralec in trener lahko rečem, da je želja našega kluba sestaviti ekipo iz domačih igralcev. Eden izmed ciljev je vključevanje mladih igralcev, ki bodo več let igrali v državnih tekmovanjih, na ta način pa bomo skušali napolniti tribune, tako kot je nekoč že bilo.«

Klub ima veteransko ekipo, ki se dobiva dvakrat tedensko in se občasno udeleži tudi tekmovanja. To so zagrizeni košarkarji, ki igrajo košarko že celo življenje in si verjetno ne znajo predstavljati življenja brez nje. V lokalnem okolju predstavljajo zgled, da leta niso ovira pri ukvarjanju s športom. Poleg veteranov so dejavne rekreativne skupine, ki igrajo košarko enkrat tedensko. To so večinoma igralci, ki so včasih trenirali košarko, nekateri izmed njih pa jo le radi igrajo. Ponovno je na voljo tudi rekreacija košarke za ženske. Vodstvu in trenerjem se zdi pomembno, da lahko košarko ponudijo tudi kot sprostitveno dejavnost.

Napori kluba so usmerjeni v vzgajanje in spodbujanje športnega duha, prek športa pa želijo mlade vzgajati v vrednotah truda, druženja, poštenosti in prijetnih trenutkov. Njihov trud bo še naprej usmerjen v dvig priljubljenosti športa in same košarke v domačih krajih.

ŠPORTNI SEMAFOR

BIATLON

Občani občine Cerknica, ki tekmujejo za Smučarski klub Loška dolina
Državno prvenstvo in Pokal Zavarovalnice Triglav/Argeta junior, sprint, Pokljuka (17. 2. 2024)

- Kleia Hace**, 2. mesto (mlajše deklice, 3 km)
- Kiara Hace**, 3. mesto (starejše mladinke, 6 km)
- Gašper Ožbolt**, 4. mesto (mlajši člani, 6 km)
- Gena Jakopin**, 8. mesto (starejše mladinke, 6 km)
- Matic Andrej Beber**, 17. mesto (mlajši dečki, 3 km)

Državno prvenstvo in Pokal Zavarovalnice Triglav, zasledovalno, Pokljuka (18. 2. 2024)

- Gašper Ožbolt**, 1. mesto, državni prvak (mlajši člani, zasledovanje 10 km), 3. mesto v absolutni kategoriji
- Kiara Hace**, 4. mesto (starejše mladinke, zasledovanje 7,5 km), 4. mesto v absolutni kategoriji
- Gena Jakopin**, 8. mesto (starejše mladinke, zasledovanje 7,5 km), 13. mesto v absolutni kategoriji

Pokal Zavarovalnice Triglav/Argeta junior, super posamično – sprint, Pokljuka (24. 2. 2024)

- Kleia Hace**, 1. mesto (mlajše deklice, 3 km)
- Gašper Ožbolt**, 3. mesto (mlajši člani, 7,5 km)
- Gena Jakopin**, 7. mesto (starejše mladinke, 7,5 km)

Pokal Zavarovalnice Triglav/Argeta junior, super posamično – sprint, Pokljuka (23. 3. 2024)

- Kiara Hace**, 2. mesto (starejše mladinke, 6 km)
- Gašper Ožbolt**, 6. mesto (mlajši člani, 7,5 km)
- Gena Jakopin**, 8. mesto (starejše mladinke, 6 km), za Geno Jakopin je bila to tudi zadnja tekma v njeni karieri in se bo sedaj posvetila študiju. Želimo ji srečno na njeni nadaljnji poti.
- Kleia Hace**, 18. mesto (mlajše deklice, 4 km)
- Matic Andrej Beber**, 38. mesto (mlajši dečki, 4 km)

Mladinsko svetovno prvenstvo Otepaa, Estonija (23. 2.– 2. 3. 2024)

Med tremi dekletki, ki so si priborila mesto v ekipi za Mladinsko svetovno prvenstvo, je tudi **Kiara Hace**. Med več kot 100 tekmovalkami v njeni kategoriji je dosegla 23. mesto (individualna tekma, 10 km), 37. mesto (sprint, 6 km), 40. mesto (mass start, 9 km), 13. mesto (ženska štafeta, 3 x 6 km).

Skupna razvrstitev v Slovenskem pokalu

- Kleia Hace**, 1. mesto, mlajše deklice, 10/10 tekem
- Kiara Hace**, 5. mesto, starejše mladinke, 9/14 tekem
- Gašper Ožbolt**, 5. mesto, mlajši člani, 12/14 tekem
- Gena Jakopin**, 9. mesto, starejše mladinke, 12/14 tekem
- Matic Andrej Beber**, 35. mesto, mlajši dečki, 7/10 tekem

LOKOSTRELSTVO

Telesnokulturno društvo (TKD) Sovica

Tekma 3D, pokal tradicionalnih lokov, Kozarišče (7. 4. 2024)

Tradicionalni lok

U10

- Gabrijel Melink**, 2. mesto
- Žan Janež**, 3. mesto
- Maksimiljan Turšič**, 13. mesto

Člani
Goli lok

U15

- Beti Zalar**, 2. mesto
- Doroteja Opeka**, 6. mesto
- Luna Čaušević**, 11. mesto
- Vladislav Šivec**, 12. mesto
- Toni Zalar**, 13. mesto

Člani

Tekma Arrowhead, Žalec (13. 4. 2024)

Goli lok

U13

Goli lok

Moški

- Beti Zalar**, 1. mesto

- Vladislav Šivec**, 10. mesto

nedelja, 12. 5., ob 19.00

ODZVANJANJE TASMANIJE

kulturni
DOM
CERNICA

Preplet glasbe, fotografij in doživetji dežele pod južnim križem z Rebeko Hren Dragolič in gosti.

Vstopnina: 10 €

KK Cerknica
kkcerknica

BREZPLAČNA

KOŠARKA ZA DEKLETA

od 6.5. do 21.6.

Treningi ob ponedeljkih in sredah od 15.30 do 16.30 v ŠD Cerknica.

☎ Ksenja 041 597 854

www.kk-cerknica.si

Praznik športa v občini Cerknica

Šport je lahko zdravilo za dušo in telo, lahko je sreča ob napredku in dosežku. Začetek aprila je letos ponovno pomenil praznik športa – podelitev športnih priznanj občine Cerknica za leto 2023. V primerjavi s preteklim letom je bilo letos podeljeno tudi priznanje športnici leta.

Prireditev je v polni dvorani kulturnega doma povezovala **Sara Pakiž**. Poleg športnikov in športnic ter delavcev v športu so dogodek obogatili nastopi učencev Glasbene šole Frana Gerbiča Cerknica ter nagovora župana in predsednika Športne zveze Cerknica. Predsednik Športne zveze **Boštjan Ule** in župan **Marko Rupar** sta priznanja podelila 48 športnicam in športnikom, ki prihajajo iz sedmih klubov in društev. Priznanja so bila podeljena še dvema ekipama in športnemu klubu. Boštjan Ule je vtise izbora pospremil z besedami: »Zadovoljen sem, ker je bilo še posebej pri mladih v različnih kategorijah prejetih toliko prijav za kandidacijo. Poskusili smo izbrati čim več športnikov in športnic z vidnimi dosežki. Vedno me veseli, da sodelujejo tudi športniki in športnice varstveno-delovnega centra – zato bomo vedno poskrbeli, da bomo pri njih spodbujali udejstvovanje v športu. Z vidika vrhunškega športnega dosežka pa si želim, da bi se v prihodnjih letih pojavil tudi kakšen športnik ali športnica, ki bi posegel po vidnem rezultatu na največjih mednarodnih tekmovanjih, kot so olimpijske igre.«

Priznanje športnik leta 2023 je prejel član Balinarskega društva Cerkniško jezero **Urban Hiti**. Na svetovnem prvenstvu v hitrostnem zbijanju v Alžiriji je postal mladinski svetovni podprvak, prav tako je na mladinskem državnem prvenstvu zmagal v dveh disciplinah – hitrostnem izbijanju in igri v krog. Urban Hiti pravi: »Vsak športnik se sooča z izzivi, ki zahtevajo veliko predanost, vztrajnost in trdo delo. In prav zato je ta nagrada še posebej dragocena. Šport je zame več kot le igra, je način življenja. In čeprav je zmaga na koncu tista, ki te osvetli v žarometih, je pot do nje tudi polna porazov. So sestavni del športa, pomembno pa se mi zdi, da jih dojameš kot motiv na poti k izboljšanju.«

Športnica leta je postala **Alenka Jakša Mojškerc**, ki sicer prihaja iz občine Vrhnika, a nastopa za Kegljaški klub Brest Cerknica. Na državnem prvenstvu med članicami je v letu 2023 osvojila drugo mesto. »Zelo sem vesela naslova športnice občine

Cerknica. To mi veliko pomeni in daje nov zagon za naprej. Konkurenca v kegljanju je trenutno na zelo visokem nivoju. Da prideš v finale državnega prvenstva, moraš opraviti šest nastopov in premagati 64 tekmovalk iz cele Slovenije. Želim si, da bi tudi v prihodnje nadaljevala uspešno športno kariero.«

Za žensko ekipo leta so bile izbrane mladinke Cerkniškega društva strelk in strelcev, na državnem prvenstvu so bile druge, na mednarodnem tekmovanju v Trzinu pa tretje. Moštvo so sestavljale: **Eva Ivančič, Katja Rebec** in **Neža Zigmund**. Priznanje za moško ekipo je pripadlo mlajšim članom Kegljaškega kluba Brest Cerknica, ki so na državnem prvenstvu ekipno osvojili drugo mesto. Člani ekipe so bili: **Nal Borštnik, Gašper Mlakar, Gašper Urbas, Jordan Lekše, Jan Urbas** in **Nik Udovič**.

Priznanje za izredne športne dosežke je letos prejelo kar petnajst športnic in športnikov, v primerjavi z lanskim letom pet več. Smučarski klub Cerknica – sekcija biatlon: **Manca Caserman, Nika Pelan, Ajda Špitalar** in **Vitan Ule**. Karate klub Cerknica: **Tajra Opeka Rašič, Maruša Velušček** in **Luka Čumurovič**. Kegljaški klub Brest Cerknica: **Tajda Bajt**. Plesni klub Evora: **Nuša Ožbolt** in **Jure Grl**. Mažoretini in twirling klub Mace Cerknica: **Tim Udovič, Urša Horvat, Jerneja Bavac, Tinkara Kranjec**. Telesno kulturno društvo Sovica – lokostrelstvo: **Beti Zalar**.

Priznanje za nadarjene mlade športnike je letos prejelo kar osemnajst športnic in športnikov (lani je bilo nagrajencev deset): **Julija Ule** in **Jaka Predanič** (Smučarski klub Cerknica – sekcija biatlon); **Noa Bavdek** in **Manca Bajt** (Kegljaški Klub Brest Cerknica); **Eva Ivančič, Katja Rebec, Amadej Arh, Uroš Bečaj, Peter Bečaj, Lina Vitič** in **Tim Predalič** (Cerkniško društvo strelk in strelcev); **Eneja Podržaj Jagodic** in **Lučka Štefančič** (Plesni klub Evora); **Gaja Mivec, Nuša Nared** in **Nina Galamič** (Mažoretini twirling in plesni klub Mace); **Teo Ileršič** in **Urban Gostiša** (Telesno kulturno društvo Sovica – lokostrelstvo).

Podeljena so bila priznanja tudi najboljšim športnikom in športnicam Varstveno-delovnega centra Postojna, Enota Cerknica. Članice in člani centra so se v prejšnjem letu udeležili Regijskih iger specialne olimpijade Slovenije in dosegli opazne rezultate: **Majda Mlakar, Rok Modic in Slavko Kovač** (balinanje); **Nejc Šebenik, Klemen Žagar, Anel Serdarevič, Anže Urbas, Vesna Ličen, Klara Šebenik, Karmen Lužar** (atletika); **Viktor Intihar in Simon Kovač** (met vorteksa).

Priznanje za Športnega delavca Občine Cerknica za leto 2023 je prejel predsednik Smučarskega kluba Cerknica **Franc Žnidaršič**. Vse od začetkov njegovega predsedovanja naraščajo zanimanje, prepoznavnost in razširjenost zimskih športov v občini, možnost vključitve pa ima vsak zainteresiran občan. Franc zna v svojo družbo privabiti osebe, ki si želijo napredka, ter je odličen motivator. Zna povezati različne interese in se ne ustraši novih projektov. Prizadeva si za uresničevanje vizije smučarskega kluba, ki je za šport navdušiti čim večje število občanov, predvsem mladih, ter zagotoviti ustrezne pogoje za športno udejstvovanje. Poleg vodenja mu ni težko poprijeti za kakršno koli delo v klubu, sočasno pa sodelavcem nudi dobrovoljno podporo.

Športni klub preteklega leta je postal Kegljaški klub Brest Cerknica. Članice nastopajo v 1. A državni ligi, člani pa v 1. B. Ekipno so moški v starostni kategoriji do 23 let državno prvenstvo zaključili na drugem mestu, ženske pa na tretjem mestu. Ženske v kategoriji do 19 let so se ekipno uvrstile na četrto mesto, moški pa na šesto. Kar trideset tekmovalcev kluba se je na državnem prvenstvu posamezno uvrstilo na osmo mesto ali boljše.

Ob desetem jubileju je priznanje športnih društev dobilo Turistično društvo Cerkniško jezero. Ustanovljeno je bilo

z željo po povezovanju turističnih društev, sobodajalcev, lokalnih vodnikov in turističnih delavcev. Že prvo leto delovanja so znotraj društva prvič organizirali pohod od Šteberka do Karlovice v krajsi in daljši različici. Pot je bila že od prvega leta zastavljena v smeri spoznavanja kulturne dediščine ter lokalnih ponudnikov na vmesnih okrepčevalnicah. Društvo je organiziralo še Pohod štirih far in Binkoštni pohod. Aktivno je v pustnem času in v obdobju praznikov, ko sodeluje na božičnem sejmu in družabnih dogodkih. Dejavnost društva temelji na prostovoljnem delu članov.

Vtise z dogodka zaključuje župan Marko Rupar: »Tudi število podeljenih nagrad priča, da imamo v občini Cerknica res odlične pogoje za športno udejstvovanje tako na profesionalni kot ljubiteljski ravni. Gre za večletna prizadevanja za ureditev športne infrastrukture. Občani imajo po številnih krajih na voljo igrišča za rekreacijo, zelo dobro so opremljeni športni parki pri osnovnih šolah, Cerknica se lahko pohvali z baliniščem, kegliščem, biatlonskim centrom, fitnessom na prostem, skate parkom, nogometnim igriščem z umetno travo ... Tu sta še športni dvorani v Cerknici in na Rakeku, vrhunsko opremljeni za športne prireditve najvišjega ranga. Vse naštetu dokazuje, da se odličnim uvrstitvam športnic in športnikov občine Cerknica ne gre čuditi, ampak so rezultat dolgoletnih prizadevanj delavcev športnih društev, mentorjev, staršev pa tudi Občine Cerknica, ki res zagotavlja primerne pogoje za šport.«

Športna dejavnost ima različne razloge in učinke – zdravje, počutje, zabava, sprostitve, dosežek. Naj vsak najde svojo smer, ki ga najbolj izpopolnjuje in dela zadovoljnega. Se vidimo naslednje leto!

Binkoštni pohod

do cerkve sv. Miklavža na Slivnici
s sveto mašo ob 17. uri

Daroval jo bo g. Sandi Osojnik,
župnik v Grahovem.

nedelja, 19. maj 2024

Začetek pohoda:

- ob 15. uri, izpred Tabora v **Cerknici**
- ob 15. uri, izpred cerkve v **Grahovem**
- ob 15. uri, izpred trgovine v **Begunjah**
- ob 14.30, izpred trgovine v **Novi vasi**

www.cerknisko-jezero.si info@cerknisko-jezero.si

Iz Črmošnjic na razgledno steno Markove glave

☞ Štefka Šebaj Mikše

Sredi aprila smo člani Planinskega društva Cerknica obiskali vzhodni rob Kočevskega roga. Izhodišče smo izbrali v Črmošnjicah. Od doma Lipa so nas markacije usmerile mimo cerkve k Divjemu potoku. Krenili smo na učno pot, v senco dreves, in že kmalu razvozlali uganko: »Moj dom je bistri potok, na dnu pod skalo ždim, če prineseš mi blago, ti hlače ukrojim.« Divji potok se je prelival čez skalne ovire, ko smo ga pri zaselku Mašelj zapustili in nadaljevali do razgledne stene Markove glave. Med smrekami ob poti smo opazili ruševine opuščene kočevske vasi Ašelice, ki so jo italijanski vojaki požgali v začetku leta 1942. Z razgledne stene smo uživali v razgledih na sosednje smučišče Gače, Kočevski rog ter na Črmošnjiško dolino. Enotni smo bili, da toliko božjih drevesc

(ilex), kot jih je raslo pod visokimi bukvami proti prelazu Brezovica, še nismo nikjer opazili. V Brezovici smo postali ob cerkvi svetega Florjana, ki je bila med vojno poškodovana. Pri izviru Divjega potoka smo poskusili izvirsko vodo in nadaljevali v Srednjo vas. Stara hiša s svojevrstnim dimnikom je pritegnila našo pozornost. Ob travnikih smo se vrnili v Črmošnjice, kjer smo izvedeli, da so že med obema vojnoma razvijali pohodništvo – markacije so vodile na Gače, Pogorelec in Mirno goro. Ob vračanju domov smo se za trenutek ustavili v Dvoru pri Žužemberku, pri nekdanji Auerspergovi železarni. V njej so leta 1852 cerkniškemu podjetniku Karlu Obrezi izdelali kovinsko opremo za parno žago v Travniku v Loškem Potoku, to je drugo parno žago na Kranjskem. ■

V Plesnem klubu Evora, v času poletnih počitnic
za otroke pripravljamo počitniško varstvo

POLETNE AKTIVNE počitnice 2024

termini JULIJ

1. 7. - 5. 7.
8. 7. - 12. 7.
15. 7. - 19. 7.
22. 7. - 26. 7.

termini AVGUST

12. 8. - 16. 8. (4 dni)
19. 8. - 23. 8.

Pestre, zabavne,
poučne, aktivne
in nepozabne
počitnice.

Ustvarjalne in športne
delavnice, zabava z
družabnimi igrami, izleti
in veliko gibanja na
prostem, vodne
vragolije, karaoke,
rolanje, kolesarjenje,
kuhanje, ples...

Tedensko
dopoldansko varstvo
za otroke, stare od
5 do 12 let.

Varstvo bo potekalo
vsak dan od ponedeljka
do petka od 7.00 do
16.00. Poskrbljeno bo
za vso hrano (zajtrk,
kosilo, malica) in pijačo.

Prijave odpremo v maju in jih zbiramo do zapolnitve prostih mest.
Program je subvencioniran s strani Občine Cerknica.
Prijavnico in vse dodatne informacije dobite na: www.evora.si, info@evora.si ali 041 218 212

Avtor: Rudi Kraševac

Prostovoljci rešili več kot sedem tisoč dvoživk

Letošnja sezona reševanja dvoživk je zaključena. Zaradi vremenskih razmer je bila zelo dolga – reševanje smo izvajali kar 40 večerov, vsak večer pa se je v povprečju zbralo šest prostovoljcev.

Topli in deževni dnevi februarja in marca so dvoživke zvalili ven, a ker so noči vseeno ostajale hladne, so se dvoživke selile večinoma le v prvem delu noči. Selitev je tako potekala postopoma. Vsak večer smo v povprečju rešili 150 dvoživk, v najboljšem večeru pa 582 dvoživk. Letošnja pomlad je bila bistveno drugačna od lanske, ko smo v najboljšem večeru rešili 1829 dvoživk.

Reševanje dvoživk pri postopni selitvi terja veliko več časa. Prostovoljci smo letos vložili kar 500 ur svojega časa, a vztrajnost se je na koncu izplačala. Rešili smo 7232 dvoživk, od katerih je bilo 5761 navadnih krasoč, 657 zelenih žab, 567 pupkov, 153 rjavih žab in šest zelenih reg. Kljub vsemu trudu pa smo še vedno zabeležili 3109 povoženih dvoživk, veliko pa smo jih verjetno tudi spregledali, saj trupelca hitro zbledijo s cestišča. Rešili smo 70 odstotkov dvoživk, ki smo jih videli.

V začetku sezone smo si zastavili cilj 10.000 rešenih dvoživk, ki se je izkazal za preambicioznejši, pa vendar našo akcijo ocenjujemo za zelo uspešno, kar kaže tudi primerjava z drugimi deli Slovenije. Letos so ponekod drugod rešili tudi za 90 odstotkov manj dvoživk kot lansko leto, medtem ko na Cerknškem jezeru beležimo le 15-odstotni upad. Nihanje številnosti populacij je naravni pojav. Različni

dejavniki vplivajo na razvoj podmladka, tudi npr. suši leta 2021 in 2022. V vodnatih letih, kakršno je bilo leto 2023, se lahko dvoživke ponovno razmnožijo, vplivi pa se lahko odrazijo kar z nekajletnimi zamiki.

Ravno zaradi takšnih nihanj je ključno, da rešujemo dvoživke na spomladanski selitvi, saj je vpliv povoza na cesti zelo velik (čez cestišče uspe priti le 20 odstotkom dvoživk). Nihajoča krivulja številnosti je dolgoročno usmerjena spiralno navzdol, v izumiranje populacije, kar ima izjemno negativen vpliv na ekosistem in človeka. Zato je pomembno, da dvoživkam in drugim živalim omogočimo čim varnejši prehod prek cest.

Na tem mestu bi se zahvalil vsem prostovoljcem, ki ste sodelovali v letošnji akciji, predvsem velika

hvala **Veroniki, Slavici in Heleni**. Hvala **Maruši** in Radiu 94, hvala donatorki **Evi**, ki nam je pomagala, da smo lahko kupili prvih sto metrov ograje, in Herpetološkemu društvu, ki je posodilo še dodatnih 200 metrov ograje za dvoživke. Hvala Direkciji RS za infrastrukturo, ki je zagotovila dodatne prometne znake, hvala Notranjskemu parku in Občini Cerknica ter lastnikom zemljišč, kjer stoji ograja, za podporo. Vsem voznikom pa se zahvaljujemo za potrpežljivost na cestah.

Ustvarjalni natečaj »Slike in zgodbe iz tršče«

Otroci in mladostniki, pozor! Zadnji rok za oddajo vaših ustvarjalnih del (risbic, spisov, pesmic in fotografij) je ponedeljek, 27. maj. Vse, kar morate vedeti o natečaju, najdete na spletni strani Notranjskega parka. Glavna zvezda natečaja je tršča, ki predstavlja prav poseben del presihajočega Cerknškega jezera, navdušuje z veličastnimi prizori in nudi dom ter zavetje številnim živim bitjem. Čakajo vas lepe nagrade, od opazovanja medvedov in ptic do vožnje s kanuji in lojtrnikom. Zmagovalci natečaja bodo sredi junija objavljeni na spletni strani projekta LIFE Tršča in na Facebook profilu Notranjski park, pripravili pa bomo tudi razstavo, ki bo na ogled v okviru poletne prireditve Kino pod zvezdami v Galeriji Krpan. Natečaj razpisujemo v okviru projekta LIFE TRŠČA. Namenjen je predšolskim in šolskim otrokom ter dijakom, različne starostne skupine pa pozivamo k sodelovanju z različnimi načini umetniškega izražanja. ■

📧 Maja Košuta 📁 Arhiv Notranjskega parka

Nespečnost lahko obvladujemo

Spanje je najučinkovitejši način vsakodnevnega uravnavanja telesnega in duševnega zdravja v vseh starostnih obdobjih. Med spanjem potekajo procesi telesne in duševne regeneracije, med katerimi je zelo pomembno urejanje informacij, ki so jih možgani čez dan zaznali. Spanje je pomembno tudi za normalno delovanje imunskega sistema in za učinkovito učenje ter pomnjenje, saj se informacije takrat v možganih smiselno uredijo.

Kakovost in količina spanja se spreminjata skozi različna obdobja, prav tako vsi v istem starostnem obdobju ne potrebujemo enake količine spanja. Novorojenčki spijo povprečno 16 ur dnevno v bolj ali manj enakomerno dolgih delih. Odrasel človek spi običajno od 7 do 9 ur.

Pri številnih ljudeh so težave s spanjem zaradi sodobnega načina življenja nekaj vsakdanjega. Stres, napetost in razdraženost kakovost spanja še poslabšajo. Neprespana noč sama po sebi še ne pomeni nespečnosti, kadar pa težava vztraja dalj časa, lahko govorimo o motnji spanja. Nespečnost je motnja spanja, pri kateri bolniki tožijo za dolgim uspavanjem, pogostim prebujanjem ponoči, premalo globokim spanjem kljub ustreznemu dolžini in/ali zgodnjim jutranjim prebujanjem. Posledice nespečnosti so: kognitivne (motnje spomina, koncentracije, težave z odločanjem, zasanjanost), čustvene (razdražljivost, čustvena otopelost, izbruhi jeze, občutek nemoči), telesne (različne bolečine, zelo okrepljeni glavoboli, zlasti migrenskega tipa, oslabiljenost imunskega sistema, motnje motorične koordinacije) ter motivacijske in vedenjske (strah pred večerom, odpor in nelagodje v zvezi z vsem, kar je povezano s spanjem, dnevno dremanje, poseganje po alkoholu ali pomirjevalih).

Vrste nespečnosti

Poznamo več vrst nespečnosti. Kratkotrajna nespečnost je navadno povezana s stresnim dogodkom in traja najdlje en teden. Za zdravje ni nevarna, vendar pa vpliva na koncentracijo in poveča možnost napak pri delu.

Kronična nespečnost traja dlje kot tri tedne. Povzročijo jo lahko duševne bolezni, kot je depresija, pa tudi nekatere telesne bolezni. Marsikdo ne more spati zaradi bolečine. H kronični nespečnosti prav tako prispevajo uživanje alkohola, drog, neustrezna higiena spanja (spanje ob televiziji, uspavanje ob različnih večernih urah, nočno oziroma izmensko delo, ponočevanje ...).

Nespečnost je najbolje zdraviti takoj, da ne preide v kronično fazo. Kadar pa nespečnost spremljajo duševne motnje ali kronična bolečina, je nujno oboje sočasno ustrezno blažiti ali zdraviti, tudi z zdravili. Nespečnost je spremljevalni simptom skoraj 80 odstotkov duševnih motenj. Nasvete upoštevajte v sodelovanju z zdravnikom ali strokovnjakom za duševne motnje.

Obvladujmo nespečnost

Tehnike za obvladovanje funkcionalne nespečnosti, ki ni posledica telesnih ali duševnih motenj, so zelo učinkovite. Preden se lotimo odpravljanja nespečnosti, je treba opustiti (ali vsaj za

nekaj časa občutno omejiti) navade, ki spodbujajo nespečnost. Navadno ljudje zelo podcenjujemo zunanje vplive na telo. Kakovosten spanec je odvisen tudi od dnevnih navad in rutin.

Poskrbite za vsakodnevno telesno dejavnost, čeprav je to samo vsakodnevni enourni sprehod. Nikakor pa ne vadite tik pred spanjem.

Pomembno je, da se izogibate ali vsaj drastično omejite uživanje vseh živil in pijač, ki vsebujejo kofein, saj ta povečuje anksioznost in nas ohranja budnejše. Izogibati se je treba tudi alkoholu. Čeprav ima alkohol takoj po zaužitju sedativen, pomirjevalni učinek, čez nekaj ur poveča aktivnost živčnega sistema in nas naredi razdražlivejši. Če pijemo pred spanjem, se lahko zgodi, da že manjše količine alkohola povzročijo prezgodnje prebujanje.

Vedenjsko zdravljenje nespečnosti ima dolgo in uspešno tradicijo, ki je znanstveno utemeljena. Če se dosledno držimo vpeljanih sprememb, lahko z nekaj potrpežljivosti prekinemo začarani krog nespečnosti.

Ker ritem budnosti in spanca uravnavajo predvsem hormoni, je koristno podpreti naravne biološke zakone. Spanec je naravna biološka funkcija. Pridobivanje in ohranjanje ustrezne spalne higiene podpre te naravne ritme, tako da lahko telesu damo priložnost, da si ustrezno odpočije.

Naslednji ukrepi so zgolj smernice za doseganje boljšega spanca, vsak naj jih prilagodi svojim zmožnostim in potrebam.

Nadzor nad zunanjimi dražljaji

Prepričanje, da lahko zaspimo le v popolni tišini in temi, je zmotno. Seveda sta za spanje zelo priporočljivi tema in relativna tišina, vendar lahko prevelika sprememba spalnega dražljajskega stanja stresni odziv celo poveča, kar privede do tega, da smo le še budnejši. Najbolj nas umirja znano

okolje, ki je dovolj mirno. Dokler ne uredimo ritma, dolžine in kakovosti spanja, se je koristno dosledno držati naslednjih priporočil, saj bomo tako povečali možnost za uspeh. Za uspešno spanje je treba nadzirati in omejiti količino dražljajev, ki nas ohranjajo budne.

Umetna svetloba, povezana s sodobno tehnologijo, zlasti modri spekter, preprečuje aktivacijo hormona melatonina, ki uravnava spalni ritem. Zelo je priporočljivo, da nekaj ur pred spanjem ne uporabljamo elektronskih naprav. Pogosto utrujeni ležemo v posteljo, nato pa se v hipu, ko bi se morali prepustiti dremežu, popolnoma prebudimo, kar nas lahko tako vznemiri, da se še dodatno prebudimo. Utrujenost in zaspanost pogosto nastopita skupaj, a nista enak fiziološki fenomen. Izogibajmo se dremanju čez dan. Spalnico uporabljajmo samo za spanje. Če v dvajsetih minutah po tistem, ko smo legli, ne začnemo drseti v spanec, vstanemo in se v drugem prostoru zamotimo z nečim drugim, dokler ne začutimo zaspanosti. Ta cikel ponavljamo. Na ta način bomo dosegli utrjeno povezavo med posteljo in spanjem, ne pa med posteljo ter napetostmi in skrbmi. Čim prej stabilizirajmo ritem spanja in vsak dan vstajajmo ob isti uri. Vsakdo pozna optimalno uro, ko najbolje zaspi, te ure se velja držati v največji možni meri. Vzpostavitev enotnega ritma je učinkovit način za obvladovanje nespečnosti, saj se notranji hormonski ritmi čez čas uskladijo z našo namero in potrebo po spanju. V posteljo se ne odpravljajmo lačni, odsvetovano pa je tudi prenaždanje pred spanjem. Pazimo tudi, da ne zaužijemo preveč tekočine, da se ne bomo po nepotrebnem prebujali in odhajali na stranišče. Pred spanjem ne telovadimo, koristno se je tudi oprhati z mlačno vodo. Bolje

je, če je spalnica nekoliko hladnejša, vendar ne toliko, da bi nas zeblo. Pred spanjem ne glejmo filmov z močno čustveno vsebino in ne berimo napetih romanov, ki aktivirajo čustveno procesiranje. Poskrbimo za dovolj teme v prostoru ali pa si pomagajmo s spalno prevezo za oči. Če je okolje hrupno ali če spimo ob partnerju, ki smrči, uporabimo čepke za ušesa.

Nadzor nad notranjimi dražljaji

Največji izziv pri nespečnosti je uravnavanje notranjih dražljajev, kot so različne ruminacije (dolgotrajno premišljevanje in analiziranje), skrbi in katastrofiziranje (ustvarjanje črnih scenarijev), zlasti če je povezano s spanjem. Nekateri se teh samodejnih misli sploh ne zavedajo in budnost doživljajo kot nekaj, kar je zunaj njihovega nadzora. Za optimalno spanje pozornost preusmerimo z razmišljanja na doživljanje, na tako imenovano primarno mišljenje, ki po svoji naravi ni analitično. Takrat doživljamo v obliki občutkov in podob. Nasvet o štetju ovac pred spanjem je dobra ponazoritev tega procesa. Če želimo zaspati, se moramo odpovedati osredotočanju na negativne notranje dražljaje, na analiziranje in mrzlično premišljevanje. Potruditi se moramo ohranjati pozornost na vsebine, ki nas pomirjajo in sproščajo. Kot tehniko sproščanja lahko uporabimo progresivno mišično relaksacijo. Sprostitev moramo zavestno vzdrževati, saj se negativno procesiranje vsiljuje kar samo od sebe. Navadno je petnajst minut izvajanja aktivnega sproščanja dovolj, da se raven stresnih hormonov dovolj umiri, da lahko zdrsnemo v spanec. Zelo uspešne so tudi dihalne vaje s preusmerjanjem pozornosti na vdih in izdih. Če se zalotimo, da nam misli odtavajo, pozornost preusmerimo nazaj k dihanju.

MEGADOM
URESNIČI IDEJE CENEJE!

privoščiti si
NOV ŽAR

...že čaka **nate!**

MEGADOM PODSKRAJNIK 01/7050 705

SOBOTA
1. junij 2024
ob 18:00

PGD RAKEK

GASILSKA VESELICA

Mladi Gamsi

BOGAT SREČELOV

ANIMACIJSKI PROGRAM ZA OTROKE

ŽUR DO JUTRANJIH UR!

PRED GASILSKIM DOMOM NA RAKEKU

Avtor križanke: **Vladimir Milovanović** (Najeto pero)

Nagradna križanka

Geslo križanke (izpisano na osenčenih zelenih poljih) napišite na dopisnico in pošljite na naslov Slivniški pogledi, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerknica, s pripisom »Nagradna križanka« ali ga pošljite na e-naslov urednistvo@slivniskipogledi.si, ime zadeve naj bo »Nagradna križanka«. Ne pozabite dopisati še vašega naslova. Rešitve bomo v uredništvu sprejemali do **24. maja**. Imena nagrajencev bodo objavljena v naslednji številki Slivniških pogledov, ki izide v začetku junija.

Trije izžrebani nagrajenci bodo prejeli nagrade, ki jih podarja Plesni klub (PK) Evora.

1. nagrada: bon v vrednosti 30 € za plesni tečaj po izbiri v PK Evora za sezono 2024/25;

2. nagrada: majica in skodelica PK Evora;

3. nagrada: majica in obesek za ključke PK Evora.

Nagrajenci aprilske številke so:

1. nagrada: knjiga Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz –

Filip Štepanovský, Unec 23, 1381 Rakek;

2. nagrada: knjiga Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz –

Suzana Oblak, Topol 1 a, 1382 Begunje pri Cerknici;

3. nagrada: knjiga Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz –

Ivanka Zgonc, Lipsenj 7, 1384 Grahovo.

Nagrajenci bodo nagrade, ki jih podarja Občina Cerknica, prejeli po pošti.

						Glasilo občine Cerknica OBRAT ZA PRIDOBIVANJE PEPELKE VEDA O VINH ZADETEK PRI NOGOMETU NOR. SMUČ. (ANITA) AM. ZVEZNA DRŽAVA	MAGMATSKA KAMNINA KADOR JE SLEP NA ENO OKO ZAČETEK GESLA EVA LONGORIA ZLITINA ZA LOTANJE TROPSKA RASTLINA ZNAMENJE ZODIAKA PTIČ SEVERNIH MORU, ALK PRISTANSKO MESTO NA DANSKEM	KAKTUS REŽISER TAUFER NAOČNIKI ČLOVEK Z VELIKIM NOSOM PPRIPRAVA ZA SPENJANJE, VEZ MATERIJA, TVAR KONEC GESLA ZBADLJIVOST, ZADRČNOST NALOŽENO OPRAVILO PEVKA DEŽMAN	PREBIVALKA ATEN RIMSKA HALJA SRB. IGRALKA (EVA) KRVNI DELIKT OKRASNI GRM KAN. IGRAL. MAXWELL STARI GERMANI NAGUBAN NAŠIV ZIMB. POLIT. (JOSHUA) SL. BOGINJA SMRTI VAS OB DRUČI KLEMEN BUNDERLA UREJENOST ZGORNJA OKONČINA PESNIK ŽUPANČIČ ALEŠ PAJJOVIČ TEKMICA ATEN V STARI GRČUI	ČRKA Q ŽELEZOV OKSID POŠKODOVANOST IT. GIBANJE ZA PRIKLJUČITEV OZEMLJA ARGON GOVORNIK, PRIDIGAR	
						PRIHOD V GOSTE PODZEMNI HODNIK FOTOGRAF HODALČ NEENAKOPRAVNOST ANTON KOROŠEC	SL. TEHNOLOG (TADEJ) BISTVO V SHOLASTIKI TEKMIČAR	PRISTANSKO MESTO NA DANSKEM	PRISTANSKO MESTO NA DANSKEM	PRISTANSKO MESTO NA DANSKEM	PRISTANSKO MESTO NA DANSKEM

Rešitev prejšnje križanke (vodoravno): SEDMERICA, ENERGETIK, LOS, OMARA, CERKNIŠKI, ONO, ISKALO, GOLOST, KARTA, IS, ALENKA, ERA, RACA, NOTAR, SCILA, VAT, GVANAKO, HARFA, LOK, MODA, SALON, TABOR, RANA, VASICA, DP, IŽICA, ORO, CUCELČEK, ARA, IDEJA. Težje besede: AARHUS, ENOLOGIJA, NKOMO, PEGMATIT.

JP Komunala
Cerknica d.o.o.

NAROČITE SE NA PREJEMANJE RAČUNA PREKO ELEKTRONSKE POŠTE

Vabimo vas, da se namesto za klasičen račun v papirni obliki odločite za **prejemanje računa preko elektronske pošte**. Račun prejet preko elektronske pošte enakovredno nadomešča račun v papirni obliki, pomeni pa do okolja prijaznejše poslovanje in enostavnejše rokovanje za uporabnika. Skupaj lahko z varčevanjem papirja, zmanjševanjem tiskanja in z uporabo digitalnih poti, prispevamo k ohranjanju narave in zmanjševanju stroškov tiska in poštnine.

Na prejetje računov za storitve JP Komunala Cerknica d.o.o. se lahko prijavite na dva načina:

- na portalu Moja komunala, kjer je omogočen tudi vpogled v podatke odjemnega mesta, izdane račune, plačila, stanja obračunskega vodomera, naročanje na direktne bremenitve ter oddaja stanja vodomera – za obračun po dejanski porabi, povezava do portala: <https://moja.komunala-cerknica.si/>
- preko spletnega obrazca, ki je dostopen na: <https://www.komunala-cerknica.si>

Lahko nas tudi obiščete v sprejemni pisarni na sedežu podjetja JP Komunala Cerknica, Notranjska cesta 44, Cerknica v času uradnih ur:

Ponedeljek: 8.00 - 10.00 in 12.00 - 14.00
Torek: 8.00 - 10.00 in 12.00 - 14.00
Sreda: 8.00 - 10.00 in 12.00 - 17.00
Četrtek: zaprto
Petek: 8.00 - 13.00

JP Komunala
Cerknica d.o.o.

OD SOGLASJA DO PRIKLOPA S KOMUNALO CERKNICA

V JP Komunala Cerknica d.o.o. vam za vaš priklop na javno kanalizacijsko omrežje poleg izdaje potrebnega soglasja nudimo:

- brezplačno svetovanje,
- brezplačen ogled predvidene trase izkopa in priprava ponudbe,
- zemeljska, gradbena in montažna dela za izvedbo priklopa (izvedba na ključ),
- odvoz odvečnega materiala, sanacijo in urejanje okolice,
- ostala dela v dogovoru z naročnikom.

Za več informacij in izdelavo ponudbe smo vam na voljo na:

✉ info@komunala-cerknica.si

☎ 01 709 79 10 (Matjaž Kandžič)

Lahko nas tudi obiščete v sprejemni pisarni na sedežu podjetja JP Komunala Cerknica, Notranjska cesta 44, Cerknica v času uradnih ur:

Ponedeljek: 8.00 - 10.00 in 12.00 - 14.00
Torek: 8.00 - 10.00 in 12.00 - 14.00
Sreda: 8.00 - 10.00 in 12.00 - 17.00
Četrtek: zaprto
Petek: 8.00 - 13.00

